

LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
1157 So. Emerald Ave.
Chicago 16. Ill.
Victory 2-4372.

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
1157 So. Emerald Ave.
Chicago 16. Ill.
Victory 2-4372.

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois.

Laisvoji Lietuva

IX metai.

Kaina 10 c.

Penktadienis, rugsėjo (Sept.) 17d. 1954 m.

Kaina 10 c.

Nr. 37 (209)

DEŠIMTI METAI

LIETUVIS VARGĄ KAPOJA--O ŠIS VIS
DAR TEBUJOJA

Pasidalinta našta -- ne našta,
o žmogų kilninas darbas! Taip
galvodami mūsų išmintingieji te-
vai mus tauriais žmonėmis ren-
gė. Jei jau javus, anot lietuviškos
dainos, lengviau kulti keturiose,
tai vešliai žaliuojantį nedateklų
-- vargą iš lietuviškos krūtinės
iškulti, reikia žymiai daugiau...

lietuviai susitarę ir darniai dirb-
dami, žieduotu pavasariu pakei-
čia.

Mūsų naujieji ateiviai tuos pir-
mųjų lietuvių didžius darbus su
pagarbą ir dėkingumu seka. Jie
visą pokarį BALFĄ remiančių sa-
viškių rankomis supiltam gėrybių
kalne išsilaikę -- aplink tuo lai-
ku Vokietijoj siautusios bado jū-
ros nepraryti, šiandien savais dar-
bais pirmųjų Amerikos lietuvių
duosnumui prisilyginti stengiasi.

Stebuklai šalpos darbe stosis,
kai mes senieji ir naujieji lietu-
viai vienas kitam rankas paduo-
sim! Kai mes tik trečdalis cento
svoriu kasdien kiekvienas čia al-
suojantis kvapo trūkstančiam už-
jūryje broliui bent kiek paken-
čiamesnį gyvenimą užtikrinim!
Ir kai tai nuolat mes darysime --
bent kasmet, čionykščius vaikus
ir senelius įskaitant, duosnumu
vienas kitą pralenkdam!

Žemių pasirašę BALFUI tal-
kininkai yra senai čia atvykęs,
jau čia gimusių ir tik koją čionai
įkėlusių lietuvių pavyzdinė jung-
tis. Didžioje vienybėje būdami,
jų kiekvienas pradėjo nuo savęs.
Kiekvienas žemiau pasirašęs ir
duoklę BALFUI atidavęs, toliau
jį remia reguliariai pagal savo
gebėjimus bei jėgas pasiryžta ir
pasileidžia vargo lietuviškuose
vartuose žydinčio naikintų. Jie
ir Tamšas, skaitytojai, kviečia
BALFO vainikan įsipinti, jei Pats
pavieniui žiedu nuosalyje dar ligi
šiol tūnojai.

Tik sūnais ir posūniais nesis-
kirstydami, bet vienas kitą duo-
snumu pralenkdam, mes visus
vargos usnis saviškių palangėse iš-
ravėsim. O tada, ir tik tada ne-
datekliaus slėgiamos motinos vei-
de ašara nudžiūsi, tada tokio pat
tėvo kaktoj rūpescio raukšlės iš-
nyks, tada kūdikis, reikiamai pa-
penėtas, pirmą kartą savo gyve-
nime nusišypsos!

Prel. Ign. Albavičius, Dr. Jon.
Adomavičius, S. Balzekas, S. Bar-
cus, A. Baronas, O. Biežienė, Dr.
S. Biežis, Operos sol. A. Brazis,
J. Brenza, Vysk. V. Brizgys, J.
Budrikas, V. Būtenas, Dr. P. Dauž-
vardienė, Konsulas Dr. P. Dauž-
vardis, K. P. Develkis, A. Dzirvyo-
nas, P. Gaučys, Dr. P. Grigaitis,
A. Gulbinskas, B. Gurėnas, J. Gu-
stainis, Prof. V. Jakubėnas, A. Ka-
zanauškie, O. Kubilius, D. Ku-
raitienė, D. Kuraitis, J. Lapins-
kienė, J. Linkuvienė, J. Mackevič-
ius, A. Mačiukienė, P. Mileris,
J. Mozeris, Gen. K. Musteikis, V.
Olienė, S. Ozėlienė, J. Pakel, kan.
J. A. Paškauskas, S. Pilka, H. Plau-
šynaitienė, gen. Plechavičius, kun.
dr. J. Prunskis, M. Purvinas, Vyt.
Radžius, gen. M. Rėklaitis, inž. J.
Rugis, V. Staneika, A. Stephens,
K. Stephens, kun. B. Sugintās, K.
Šaltimienas, L. Šimutis, kun. A.
Šantaras, G. Šukys, O. Švirmic-
kas, kun. A. Trakis, prel. B. Urba,
M. Vaidyla, A. Valonis, L. Vana-
gaitienė, A. F. Wells, O. Zailskienė,
kan. V. Zakarauskas, J. Žiu-
ris.

KVAPUJŲ ŽIEDA,
-- VIENĄ DOLERĮ savaji
norėdamas BALFO vainikan
įpinti, perleisk jį Chicago
BALFO Apskrities Izdininkui:
Mr. Ig. Daukas,
United Lithuanian Relief Fund
3339 W. Evergreen Street,
Chicago 51, Illinois.

BALFO Talkos Kokieto pirmoje posėdžio dalyviai.

KULTŪROS KIRTIMUOSE

PETRAS ANUČIONIS

BAJORAI IR MUZIKAI

Gera jums ten kur nors apie
Čikagą, apie Niujorką ir apie ki-
tas panašias vietas. Lygiai taip
gera, kaip tam tikru atvilgiu
tiems, kurie arti Vlikingeno (tie,
nors egzilinėn vyriausybėn ir ne-
pateks, bet turi daugyją progų
bent pamatyti būsimųjų minist-
rių veidus, o gal žino net, kur jie
numato užsisakyti ministeriskus
katilokus...).

Nemėgstu, po teisybei, politi-
kos, ypač šito ilgamečio rūpescio
įsigyti katilokus ir vis skirstytis
ministerijas, todėl ir kalbu apie
Čikagą, Bostoną, kur, pasak po-
etą Simaną Stanevičių, lyg tam
Vilniaus slauaniam mieste, ne tik
žemaičių, bet ir aukštaičių kultū-
rinės jėgos susimetusios.

Kai Simano Stanevičiaus laikais
Vilnius buvo slauus miestas ir
buvo toks, o jį jį arkliais sudar-
dėdavo lietuviški žemaičių ba-
jorai. Jie ir Vilnius lietuviška
prasmė tai ir buvo viskas, o jei
kur nors dar buvo kokia nors lie-
tuviškai galvojančių asmenybė, tai,
tikėkime, tie bajorai, darėdami
į Vilnių ko nors itin rimta dary-
ti, tikriausia, pasukdavo iš kelio
ir su tuo lietuviškai galvojančiu
per naktelę (o gal ir per savai-
tėlę) aptardavo, kas reikia, ir pas
kui baigdavo siekti Vilnių.

Čikaga ar Bostonas -- nei Vil-
nius, nei Kaunas, mes -- ne že-
maičių bajorai, nebevažinėjame
arkliais ir iš Adelaidės ar Londo-
no ar net iš Hamburgo negalime
nenūskėti žydelio vežami į Čika-
gą ar Bostone ruošiamą kokį
nors šurum burum. Šitaip gali
padaryti tik tie, kam negaila stam-
bių visuošenės sumestų sumų
(ar kas prie jų prieina, nes mir-
tingiesiems toli tos sumos). Mes,
gyvenantieji kituose kraštuose,
negalime suspėti nei už geriausią
knygą pabaluoti (kol mūsų bal-
sas pasiekia vietą, laureatai jau
būna nuploti), mes nesuspėjame
balso pareikšti savo nuomonės
dėl žurnalistų įstatų ir pasisakyti,
ar žurnalistui būtų privalu prieš
rašant žegnotis. Kai mus pasiekia
laikraščiai, kur plunksnininkai
kviečiami prisidėti į talką ir pa-
rašyti "Gabijos" leidžiamam sto-
ram metraščiui -- mes ne tik ne-
begalime rašyti, bet per vėlu jau
ir siųsti!

Žinoma, niekas mums nedrau-
džia iš šen ar ten pasukti bent kar-
tą kitą per metus į Čikagą ar Bos-
toną ar... Šaipokininkai tvirtino,
kad kadaise Pulgis Andriusis bu-
vęs kviečiamas iš Australijos at-
vykti į Čikagą atsiimti premijos.

Šaipokininkai sau, o rimti reika-
lai, žinoma, sau.

Kad nebūtų bereikalingų juo-
kų (dabar tų juokų esama, nes į
balsavimų varžybas metamos ne
tik neskaitytos, bet dar spaus-
tute bebegulincios knygos), mes,
išbarstyti ne Amerikos žemir-
ne, be didesnio širdies skausmo
sūninkame, kad visokios literatū-
rinės premijos "būtų skirstomos
pramečium Bostonui ir Čikagai.
Bandysime nesijaudinti, kai apie
savo krašto lietuvius rasime juo-
kingų žinių pasaulio lietuvių ži-
nynuose, enciklopedijose ir kitose
panašiose bendrinėse knygose, --
mes nesipiktinsime, kai birželio
mėn. mus pasieks laikraštis, ku-
riame yra išspausdintas praneši-
mas, kad mes iki gegužės mėn ga-
lo galėtume šen ar ten dalyvauti
(ne patys, bet laiškais pasiūsti
savo nusistatymą, balsą, nuomo-
nė, kūrybą, straipsnį... Net ir ta-
da, kai Amerikos žemyno lietu-
viai išleis savo tremties metų
mėgėjiškų teatrų istoriją, mes steg-
simės paslėpti savo ironišką šyp-
seną ir nutylėti priekaištus, kad
mėgėjiški teatrai tokie pat Ame-
rikoje, kaip ir Australijoje ar
Anglijoje ar Vokietijoje, ir kad to-
kios monografijos neturėtų ribo-
tis tik Amerika, nes ir tie kitur
su širdimis ir galvomis ir ranko-
mis ir labai gerai supranta, kad
išsibarstę lietuviai yra lietuviai
tik atsitiktinumo dėda jie nepate-
ko į Ameriką, bet tas nepatekimas
nepadarė jų muzikais, o patekū-
siųjų dėl to niekas nepakėlė ba-
jorais. Žemaičių bajorai, kaip
tikieji, prieš siekdami Vilnių slau-
nų miestą, užsukdavo dar ir pas
pažįstamus pasitarti, nes ir tuos
pažįstamus laikė lygiateisiais ba-
jorais, o Poška net ir apie muzi-
kus dainavo, kaip apie žmones.

Jeigu mus nuosirdžiai kas klaus-
tu, ko mes norime, tai taip pat
nuosirdžiai atsakytume: norime
ir mes visur dalyvauti, kaip lygia
teisiai, kartu su Čikaga, Niujor-
ku, Bostonu, ne dėl to, kad pats
dalyvavimas malonus, bet grei-
čiau dėl to, kad mūsų visų da-
lyvavimas visur arčiau mūsų pro-
centų mums patiems tik į naudą
išeina. O moralinis atstumas dar
labiau tolina nuo mūsų tuos, ku-
rie tariasi esą lyg Vilniaus slau-
niam miestui, visų mokslų gyve-
nime, nuo žemaičių beapsėstame,
ir bajoriškai nebekreipia joki-
o dėmesio į kitus tuos likusius to-
limuose pasaulio kraštuose, į tuos
muzikus.

IŠ PASAULIO POLITIKOS

ŠALTASIS KARAS

JURGIS VOLDEMARAS

Palyginus su senaisiais arba
viduriniais amžiais, šių dienų gin-
kluoti susirėmimai ilgai nesitęsia.
Mūsų amžiuje vargu kas galėtų
įsivaizduoti Trysdešimties Metų
arba pav. Šimto Metų karą. Da-
bar, prasidėjus atominiam am-
žiui, daug kas mėgsta pranašauti,
kad sekantis pasaulinis karas ne-
sitęs ilgiau, kaip kelias dienas ar
ba net kelias valandas... Bet už-
tai mes esame gyvi liudytojai nau-
jos, modernios, karo apybraižos,
kuri šiandien mėgstama vadinti
šaltuoju karu.

Šis šaltasis karas jau tęsiasi
bemaž dešimt metų, ir vienas Die-
vas nežino, kada jis pasibaigs, ar-
ba, greičiausiai, pavirs nauja, kru-
vina katastrofa. Šiame šaltame
kare dalyvauja visas pasaulis, nors
mažosios tautos jame vaidina la-
bai menką vaidmenį. Šį karą pra-
dėjo ir jį, reikia pripažinti, labai
sumaniai tęsia Sovietų Sąjunga.
Per praėjusius dešimt metų jai
pavyko išplėsti savo imperiją ligi
istorijoj dar nežinomo dydžio ir
pajėgumo. Jos priešai tarp savęs
tariasi ir nesutaria, kaip būtų
galima šio karo laime pasukti
von pusėn. Laisvojo pasaulio mi-
nistrų skraido iš vieno kontinen-
to į kitą ir bando rašalo pagelba
organizuoti kokią nors efektyvią
apsaugą. Neturint po ranka rei-
kiamų informacijų, sunku suskai-
čiuoti, kiek jau įvyko visokių kon-
ferencijų vakarų sąjungininkų pu-
sėje, kol štai, pagaliau, ne tik
Atlanto, bet ir Pacifiko erdvėje
dalinai susitarta dėl bendros la-
svojo pasaulio gynybos.

Jeigu Europoje, be krūvos po-
pierių, vis dėlto egzistuoja riboto
pajėgumo NATO kariuomenė, tai
Pacifike apie tokios kariuomenės
sudarymą, bent šiuo metu, nėra
jokios kalbos. Šiomis dienomis
Maniloj pasirašytas SEATO pak-
tas užpuolimo atveju neįpareigo-
ja signatarų automatiškai veikti.
Jeigu viena iš pakto valstybių
būtų užpulta, kitos valstybės to-
kių užpuolimą laikytų pavojum
taikai ir saugumui. Bet ar kuri
nors iš jų rastų reikalą siųsti sa-

vo kariuomenę, klausimas palie-
kamas spręsti individualiai atski-
roms valstybėms. Svarbiausia,
ne visos Pietryčių Azijos valsty-
bės prisidėjo prie šios sutarties.
Pati didžiausia, Indija, net yra
šia sutartimi labai nepatenkinta.
Kitos pasirašiusios, kaip Prancū-
zija arba Didž. Britanija, tai pa-
darė tik norėdamos sušvelninti
santykius su Amerika, kurie po
Ženevos konferencijos labai pa-
slijo. Valstybės sekretorius Dulles
apie Pietryčių Azijos pakta įsiva-
zavo jau senai, ir norėjo, kad dėl
jo būtų susitarta dar prieš Žene-
vos konferenciją. Bet prancūzams
nusprenus Indokinijos nebeginti,
o anglams irgi trokštant tą kon-
fliktą kuo greičiausiai likviduoti,
Dulles planas buvo atmetas. Aiš-
kinama, kad naujas SEATO pak-
tas nėra visai toks, apie kokį Dul-
les svajėjo, bet pakeistas ta pras-
me, kad pasirašiusiųjų valstybių
tarpusavy neriša jokie kariniai
įsipareigojimai. Kitais žodžiais
tariant, šis paktas yra daugiau ar
mažiau simbolinis, primenantis
Aleksandro I pagimdytą Šventąją Sa-
jungą, kurią, po Vienos konferen-
cijos (1815 m.) pasirašė didžiū-
ma Europos monarchų. Nei austrų
Pranciškus, nei prūsų Fridri-
chas negalvojo, kad ši Sąjunga
turės kokios nors reikšmės, bet
nesipriešino ir pasirašė. Tai bu-
vo padaryta, norint patenkinti ca-
rą ir palaikyti bendradarbiavimo
dviasią, kuri juos rišo bendroje
kovoje prieš Napoleoną.

Idomu, kad šio naujojo pakto
pasirašymą Amerikos visuomenė
sutiko labai šaltai. Kai kurie laik-
raščiai net puola sekretorių Dul-
les, aiškindami, kad Amerika jau
ir taip yra per daug susirišusi vi-
sokiomis sutartimis visoje pasau-
lio dalyse. Reikėtų daugiau rūpin-
tis vakarų prutulioje apsauga, o
ne eiti ugniagesio pareigas visur,
kur tik Malenkovas sugalvoja
įbrėžti degtuką. Kas liečia Sov.
Sąjungą, tai ją šis paskutinis pa-
ktas nei šildo nei šaldo. Šis pak-
tas nesustabdys jį nuo agresijos
ir šaltojo karo vedimo ir toliau.

RINKIMAMS ARTEJANT

Artejant lapkričio mėnesio rin-
kimams tiek demokratai, tiek res-
publikonai mobilizuoja savo visas
jėgas kandidatams paremti. Nuo
šitų rinkimų labai daug kas pri-
klausys. Jeigu demokratams pasi-
sektų laimėti senate daugumą, E-i
senhowerio administracijos dar-
bas žymiai pasunkėtų. Ligi šiol
demokratai medžiojo balsuotojų
simpatijas depresijos baimės są-
skaiton. Kaip žinome, žodis depre-
sija šiame krašte tampa prišamas
su respublikonų vardu. Korėjos
karui pasibaigus, žymiai pasunkė-
jo darbo gavimo klausimas. Ke-
lisios didelės kompanijos tūkstan-
čius darbininkų atleido iš darbo,
kitur pranyko antvalandžiai; nau-
jo darbo susiradimas irgi pasida-
rė didesnė ar mažesnė problema.
Kai kurie demokratų vadai, ypač
senatorius Douglas iš Illinois pra-
našavo, kad depresija jau čia pat.
Bet reikalai pasisuko geron pu-
sėn. Nedarbas nepadėjo, bet at-
virkščiai, ėmė mažėti. Infliacijos
pavojus, bent laikinai, tapo paša-
lintas. Kai kurios kompanijos skel-

bia, kad šį rudenį kai kurių ga-
mininių kainos bus sumažintos. Tie
reikiniai demokratų rinkiminei
kompanijai sukėlė daug galvosū-
kių. Šiuo metu jie jau nenoriai
kalba apie nedarbą ir daugiausiai
atakuoja respublikonus dėl kari-
nion biudžeto apkarpyimo. Respub-
likonai tikisi rinkimus laimėsią,
nes administracijai pavyko prave-
sti keletą pozityvių įstatymų, kaip
pavyzdžiui, naujas senatvės pen-
sijos įstatymas. Taip pat jie yra
įstiklinę, kad Eisenhowerio var-
das yra labai populiarus ir jo pa-
laiminti kandidatai neturės didelio
vargo nugalėti savo oponentus.

Šiuose rinkimuose jau galės da-
lyvauti nemažas pabėgėlių skai-
čius. Ypač paskutiniomis dienomis
daug lietuvių gavo Amerikos
pilietybę. Būtų gražu, jei naujieji
piličiai pasirodytų pareigin-
gais ir rinkimuose dalyvautų.

PROF. MYKOLUI BIRŽISKAI ŠELPTI KOMITETO ATSIŠAUKIMAS

Mielas lietuvi! Lietuviai džiaugiasi, turėdami laisvėje prof. Mykolą Biržišką, garbingąjį Nepriklausomybės akto Signatarą, įžymų mūsų tautos mokslininką, rašytoją ir visuomenės veikėją. Jau ketveri metai, kai šis mūsų, tautai nusipelnęs vyras yra priverstas gyventi tokiomis vargingomis sąlygomis, kurios nedaro garbės lietuvių vardui.

Los Angeles lietuvių visuomenė, susirinkusi į bendrą pasitarimą, tarė apčiuopiamu būdu ateiti pagalbon. Tam tikslui buvo išrinktas specialus komitetas, į kurį įėjo įvairių profesijų ir pažiūrų žmonės. Visuomenės pagėdavo, kad šis komitetas susirūpintų sunkiu Mykolo Biržiškos likimu, sudarytų jam geresnes gyvenimo ir darbo sąlygas ir duotų pajusti, kad lietuviai jį įvertina ir gerbia.

Tačiau Los Angeles lietuvių kolonija yra permaža pati viena šį uždavinį išspręsti. Todėl komitetas tarė kreiptis į viso pasaulio lietuvius ir į jų organizacijas, prašydamas aukomis prisidėti prie šio krikščioniško ir Lietuvių Tautai garbingo darbo. Komitetas tikisi šį mūsų tautos veteraną sušelpsti ir aprūpinti taip, kad jis

"NAUJIEJI ŽMONĖS"

Sekmadienį, spalio 3 d. Chicagoje žymus įvykis

Sekmadienį, spalio 3 d., Marijos Aukšt. salėje, LIETUVIŲ TEATRAS pradeda savo 6-ąjį sezoną, parodydamas visuomenei naujoje interpretacijoje Petro Vaitiūno ypatingo pasisekimo sulaukusią 5 veiksmų komediją NAUJIEJI ŽMONĖS.

Šio spektaklio iškilmingumas dar padidėja, nes jame pirmą kartą Chicagoje vaidmennis žymusis mūsų aktorius HENRIKAS KAČINSKAS, specialiai atvykęs iš New Yorko.

Grovaitės Irenos rolėje pirmą syk pasirodys p. Eglė Vilutienė, o Sakalo — tėvo vaidmenį matysime p. Zigimą Moliejų, Indiana

Prof. dail. V. K. Jonynas,

savaitei buvo atvykęs Čikagon, apžiūrėjo naujai statomą Marquet parko bažnyčią, aplankė dailininkus, su kuriais turėjo pasikalbėjimus, šiaip pažįstamus ir padarė portretus: prel. Ig. Albavičiaus, ALTO pirm. L. Šimučio ir savo brolio — Zigimo Jonyno.

Prof. dail. Ig. Šlapelio,

tapybos darbų paroda atidaroma Kalėdų švenčių metu Cicerijoje, kuri eina spaudos metu tęsinyje. Pirmoji paroda, kartu su spaudos paroda, buvo dail. Juozo Pautieniaus. Minimai abu dailininkai buvo išvykę į tėvų marijonų ūkį, kur abu nutapė po vieną vietos gamtovaizdį.

Prof. Pranas Čepėnas,

grįžo Čikagon iš Bostono, kur buvo išvykęs redaguoti L. Enciklopedijos trečiąjį tomą, baigiantis raide B ir pradedant C. C. raide dar įeina į ketvirtąjį tomą ir šį tomą redaguoja dr. J. Girmius, o penktąjį — dr. J. Puzinas ir šeštąjį — vėl prof. Pr. Čepėnas. Ketvirtasis tomas išeis dar šiais metais. Trečiame tome yra platus straipsnis apie Čikagos lietuvius.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Juozas Kralikauskas: URVINIAI ŽMONĖS. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 1954. (2334 S. Oakley Ave, Chicago 8, Ill.). Spaudė "Drago" spaustuvė. 280 psl. Kaina 2.75 dol. Aplankas P. Petravičiaus.

Algirdas Landsbergis: KELIONĖ. Premijuotas romanas. Išleido Liet. Knygos Klubas. Spaudė "Drago" spaustuvė. 258 puslap. Kaina 2.50 dol. Aplankas Vytauto L. Adamkevičiaus.

galėtų ramiai gyventi ir dirbti Lietuvos naudai.

Komitetą sudaro šie visuomenės rinkti asmenys: Pirmininkas — J. Uzdavinys, vicepirmininkas — Chas. Lukšis, išdininkas — kun. kleb. J. A. Kučingis, sekretorius — dr. P. Pamaitis, ir valdybos nariai: M. Aftukienė, adv. Al. Dabšys, Ad. Derigienė ir Br. Gediminas. Komiteto garbės nariai: maloniai sutiko būti Lietuvių Rašytojų Praugijos pirmininkas Ben. Babrauskas ir yra pakviesti Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje pirmininkas dr. P. Jucaitis ir Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirmininkas adv. V. Rastenins.

Komitetas skelbia tam tikslui iki 1954 m. gruodžio 1 d. aukų vaują. Aukas prašome siųsti išdėtininko vardu šiuo adresu: Rev. J. A. Kučingis, 2704 St. George Street, Los Angeles 27, California. Aukojusių asmenų pavardės ir visas atsisakymas bus skelbiami spaudoje. Atsisakymą tikrintis revizijos Komisija. Vajui pasibaigus, aukotojų ir organizacijų vardai bus surašyti į specialią knygą ir įteikti pačiam prof. Mykolui Biržiškai.

SU H. KAČINSKU —

Harbors, Ind. vaidintojų sambūrio vadovą, pateikiantį savaiminę, vaidmens traktavimą. Dail. Algio Kurausko scenovaizdis. Visi kiti vaidintojai iš premjeros sąstato.

Šis STASIO PILKOS pastatymas, pasiekęs rekordinio vaidinimų skaičiaus, yra vertas kiekvienam pamatyti. Komedija bus vaidinama tikrai paskutinį kartą!

Neužmirškime ir ruošimės visi sekmdienį, spalio 3 d. dalyvauti sezono atidarymo iškilnėse, tuo pat metu pagerbiant ir Henriką Kačinską, minintį 30 metų sceninio darbo sukaktį. Spektaklio pradžia lygiai 3:30 val. po pietų.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS

IV-sis tomas išeina š. m. lapkričio mėn. gale. Nuo šio tomo nutraukiamas ir naujų prenumeratorių priėmimas. Kas nenorėtų pasilikti be savosios Enciklopedijos, šiuo metu dar galima ją užsirašyti, gaunant ir pirmuosius jos tomus, kurių atsargos visiškai jau baigiasi. L. E. užsirašymui patarnauja gen. joss atstovas Domas Velička, 7838 So. Green St., Chicago 20, Ill., telef.: Vincennes 6-7624.

PRADĖTAS DARBAS MUZIKO NAKO MUZIKOS STUDIJOJE

Muzikas Antanas Nakas grįžo iš atostogų ir rugsėjo 7 d. pradėjo darbą, savo vedamoj Fortepiono muzikos studijoje.

Norintieji lankyti studiją, dar prašome skambinti tel.: YArds 7-2490 nuo 9 val. ryto iki 7 val. po pietų.

ALFONSO GIEDRAIČIO ŽODIS "NAUJENOMS"

"Naujienos", Nr. 202, parašė, kaip aš atrodas, kai još pažvelgiančios į mane per rankovę. Aišku, dalykai atrodo tokiais, kaip į juos žvelgiama.

Tik vieną man būtų labai įdomu, kaip "Naujienom" atrodytu pro tą pačią rankovę U.S.A. buv. prez. Hooveris, kuris š. m. VIII. 10 d. savo 80-to gimtadienio proga jį sveikinusiai miniai taip išsireiškė: "Mes daugias Kar. Markso susirūpinti kitomis Kar. Markso bacilos rūšimis. Tarp jų yra socialistai".

Man irgi jau senai yra aišku, kad tauriam lietuviui tėra vienintelis savas kelias į tautos širdį; jam nepakeliumi nei su Vatikanu, nei su Kremliu, nei su pastarųjų pusbroliais.

Alfonas Giedraitis.

Tautos šventė Chicagoje

Lietuvių tautos šventė minima rugsėjo 8 d., bet šiemet buvo nukelta į sekmdienį. Šeštadienį — rugsėjo 11 d. gražiai paminėjo Cicero, Ill., su įvairia, įdomia programa, kuri buvo pajvairinta mokyt. Juozo Kreivėno įdomia, plačiai istoriją paliečianti, paskaita. Prelegentas nesistengė sausais istoriniais, daugumai žinomais faktais nušviesti, bet davė ir naujų faktų, visai nežinomų, naudojančių istorijos šaltinius. Koncertinė daly pasirodė ir mok. J. Kreivėno vedamas lietuvių choras, atlikęs gražių dainų. Dar buvo deklamacijos ir kit. Apskritai, Cicero, nors ir kolonija nedidelė, bet pralenkianti savo veikum ir centrą, kai vadovauja veikli valdyba, priešakyje su jos pirm. plk. J. Švedu ir kit.

Rugsėjo 12 d. Čikaga tautos šventę pradėjo iškilmingomis pamaldomis lietuviškoje katedroje — šv. Kryžiaus bažnyčioje, kurias laikė lietuvis patriotas kun. kleb. A. Linkus. Per mišias giedojo parapijos choras ir Dainavos ansamblis, vedamas muz. Stp. Sodeikos. Pamokslą sakė tremtinis, Sibiro kankinys kun. K. Juršėnas, kuris išskėlė lietuvių tautos kancijas, partizanines kovas ir šių dienų lietuvių pavergtoje tėvynėje, tolimame Sibire ir tremtyje, kai laisvajame pasaulyje lietuvis vis jau atsižadąs sąvęs ir lietuviu vardo ir dėl juodojo dolerio, žudąs savo šeimą ir paliekąs vaikus gatvės globoj. Jo brangus ir gilus pamokslas sukosi tik apie lietuvių ir jos išlaikymą. Kun. K. Juršėno pamokslas dar pirmas toks pasakytas tremtinio kunigo ir skaudu, kai kitos Čikagos parapijos nei žodžio neprisiminė apie šią brangią šventę. Pamaldoms pasibaigus ir nestiprios sveikatos būdamas klebonas pasiliko

prie altoriaus ir kartu su visa bažnyčia giedojo lietuvių tautos himną. Tai gražus pavyzdys! Jau kitur daroma, kad giedamas himnas, kunigas tremtinys st jiam pabėgti nuo altoriaus. Tebūna kun. kleb. A. Linkaus pavyzdys visiems kunigams, kaip giedamas tautos himnas. Jau nekalbant apie Cicero kleb. prel. Ig. Albavičių ar kan. Paškų, tuos pavyzdžius kitiems kunigams.

Iškilmingas minėjimas įvyko po pietų Lietuvių Auditorijoje, kur minėjimą atidarė Bendr. pirm. P. Gaučys, nušviesdamas dienos reikšmę ir tikslą. Po to sekė istoriko Vinco Liulevičiaus paskaita, gana įdomi ir aktuali, ypač kovojant dėl Lietuvos laisvės Amerikoje ir kitose valstybėse. Prelegentas davė gražių pavyzdžių iš istorinių faktų. Koncertinėje dalyje pasirodė smuikininkas Alf. Paukštytis ir solistė, kolaratūrinis sopranas, Monika Kripiakauskienė, kuri jau "Laisvosios Lietuvos" skaitytojams pažįstama iš jų rengtų koncertų su jos dalyvavimu ir turėjusi gerą pasisekimą, ką susilaukė ir šiame tautos šventės koncerte. Tenka pasakyti, kad ji gėžia ateitimi ir linkėtina geriausios sėkmės! Abiems solistams akompanavo prof. komp. Vl. Jakubėnas. Minėjimą gyvai pravedė Vyt. Radžius. Buvo ir rinkliava Vasario 16-sios gimnazijai ir surinkta 115 dol. su centais. Skaudu, kad minėjimas buvo su senimu ir nepilna sale, o jaunimo, viso dvylikos. Net ir rinkliavą atliko žilaplaukis senimas, priešakyje su dr. A. Garmu ir vietiniu lietuviu veikėju A. Ambroze. Jaunimo buvo, bet jis apacioje prie baro sėdėjo ar kitur su merginomis tancevojo... Skaudu, ir kur eina mūsų jaunimas!

Rašytojas ir žurnalistas

ALFONSAS GIERDAITIS

Nesenai šiame laikraštyje buvau aptaręs žurnalisto paskirtį ir jo reikšmę valstybei, tautai ir visuomenei, imant ekonomine, socialine, kultūrine ir organizacine prasme. Tai sritis, kurias aprėpia žurnalistika ir kurios yra jos išorinio veiksmo laukai.

Kai žurnalistas savo rašiniais daugiau siekia ir formuoja žmonių egzistencijai geresnes išorines sąlygas, tai rašytojas daugiau rūpinasi žmonių, kaip ir paskirčių individų, vidaus — sielos — sveikatingumu, pagrįstu humanišku, tiesos, grožio ir gėrio principais.

Tikslų skirtumą tarp rašytojo ir žurnalisto randame, pritaikę dvi buitines formules: statybininko ir dailidės. Pirmasis statų namą, o antrasis rūpinasi to namo vidaus įrengimu. Pirmasis, kaip inžinierius, svarbesnis už antrąjį valstybei ir tautai (org-cija) socialiniu požiūriu, antrasis svarbesnis už pirmąjį tos valstybės ir tautos sąmonės intelektui (švietimas) moraliniu požiūriu. (Moralės esama įvairių rūšių. Kad skaitytojas nepalauktų mano panaudotąjį bereikšmiu sentimentu, tai kovoję už būvį bei tautos egzistenciją prasme, aš naudoju kariuomenės moralę, kuriai kritus — aiškiai numatomas pralaimėjimas).

Kaip namams statyti reikalinga bazė — žemė, taip tautai gerai tapti ir stiprėti — teritorija. O to tarpimo ir stiprėjimo svarbiausiu faktorium yra žurnalistika. Kai tauta nustoja savo teritorijos, tai ir žurnalistika nustoja 90% savo reikšmės: iš kario rankos krinta kargas, o iš žurnalisto — plunksna.

Šių dienų mūsų žurnalistų tremties plunksna pergyvena didžiausią merdėjimą, migločiausią apatiją. Profesionalai žurnalistai, suprattę betikslį "pogrindžio partizanavimą", aptilo, o pašaliečiai (net kaikurie teisininkai) griebsiai pastarųjų plunksnos, tuo daugiau pasitarnaudami, iš mūsų

tautos ribų išeinančioms, politinėms rietenoms, bet ne tautos konsolidavimui. Ir vėl prisiminčiau ta pati buitines formulę: sugriūva namai — užmirštama ir juos staciūsiejai inžinieriai. Bet tų namų vidaus įrengimo stiliai palieka amžiams. Žurnalistas dirba laikui, laiko srovė ir nusinėša jo vardą. Rašytojas kuria nemirstamus žmogaus dvasios psichologinius tipus — ir pats žmōnijai nemirsta: jo vardas palieka amžiams.

Kaip visos teorijos nėra laisvos nuo išimčių, taip ir ne vieno, gyvenimo periferijon patekusio rašytojo vardą yra nusinešusi laiko srovė; ir ilgainiui jis terandamas tik viename — kitame seno kalendoriaus ar laikraščio užsilikusiam egzemplioriųje.

Tam yra daug priežasčių: vieni jų rašė gerai ir prasmingai, bet savo kūriniams buvo labai neproduktingi — ir nuėjo užuomarštin; nes ir Kristus yra pasakęs, kad "medis, kuris nevedą vaisiaus, turi būti iškiristas ir sudegintas", kiti rašė daug, bet iš jų raštų, anot collegos Kęst. Gardino, sunku buvo nustatyti: ar čia rašytojo darbas, ar žurnalisto, o kai kas ir visai nesugebėdavo atskirti. Toksai dvilypumo pavyzdys neperseni buvo tilpės ir šio laikraščio skiltyse: tai gražia literatūrine forma surimuotas ilgokas lietuviu partizano laiškas tremtinui broliui Amerikoje, kuriuo pavaizduojama Tėvynėje likusio partizano išmetinėjimai okupantų kulkomis išvytiesiems tremtiniam. Išvada: visiems reikėjo pasilikti partizanų eilėse ir didvyriškai žūti už gimosios žemės laisvę. Taigi, turinys žurnalistinis, o rašymo technika ir forma literatūrinė. Išeina, kad rašytojas patalkininkavo žurnalistikai. Tačiau, nei tremtinų, nei tenai pasilikusių partizanų visumos nuo monės tuo neišreikšta (politiniai sluogsniai daugumoje teigia, kad ko didesnė dalis tautos būtų pasitraukusi nuo raudonų mirties pra-

TEODORAS DAUKANTAS

(Jo 70 m. amžiaus sukakties proga)

Rašo: STP. VYKINTAS

Šiemet, rugsėjo 8 d., generolui prof. Teodorui Daukantui suėjo 70 metų. Šios garbingos sukakties proga norėtume nors trumpai apžvelgti šio didžio nepuslėpinto lietuviu gyvenimą ir darbus.

Teodoras Daukantas yra gimęs 1884 m. rugsėjo 8 d., šeimoje, kuri dėl religinių persekiojimų į Lietuvą atkiliusi iš D. Britanijos ir gyveno Liaudaniškių dvare, Vilniaus krašte. Jo prosenelis buvo generolas, senelis gydytojas, o tėvas — kandidatas į teisių profesorius, džiova anksti miręs. Motina, traukinio sunkiai sužeista, taip pat anksti mirė. Taigi, kultūringos ir inteligentingos šeimos sūnus liko lietuviu kun. K. Prapuolenio auklėjamoje globoje. Jis nedarydavęs jokių sprendimų be kun. K. Prapuolenio, šio didelio Lietuvos patrioto, patarimų ir žinios.

Teodoras Daukantas gyveno ir mokėsi Petrapilyje. Tačiau vasaroti jis kiekvieną vasarą važiuodavo Žemaitijon, kuri jam buvo "didesnė už Britų imperiją". Mokėsi klasikinėje gimnazijoje su

graikų ir lotynų kalbomis. Apskritai, tenka pabrėžti, kad gen. T. Daukantas yra vienas iš daugelio senųjų inteligentų, kurie moka daug svetimų ir ypač Vakarų Europos kalbų. Jis mokėsi labai gerai ir svajoto būti jūrininku prieš giminių valią. Tačiau jam pasisekė įstoti į Jūros mokyklą ir ją gerai baigti 1906 m. Po to, penkeris metus jūra buvo jo namai. 1911 m. T. Daukantas buvo paskirtas kuopos vadu į naujai pastatytą šarvuotlaivį "Imperator Pavel I". Nuo šios dienos, iki bolševizmo įsigalėjimo T. Daukantas sėkmingai kopė į jūreivio aukštumas ir jam po revoliucijos buvo pasiūlyta Jūrų generalinio štabo viršininko vieta ir taktikos katedros profesūra akademijoje. Tačiau jis nuo šių viliojančių postų atsiskakė ir išvyko į Kaukazą, kur buvo patekęs į turkų nelaisvę. Vėliau jis tarnavo Britų generaliniame konsulate Batume ir "broliui Rylskiui" Žibalo firmoje.

Psichologijos mokslo yra nustatyta, kad jūrų tautos, nors jos yra ir mažesnės, yra politiškai ir kultūriškai pažėgesnės už dideles sausumos tautas. Lygiai ir žmonės jūreiviai yra gabesni, greitesnės orientacijos, didesnės inteligencijos už sėslius. Pats T. Daukantas sako, kad "laivynas jam davė pareigos supratimą ir pareigingumo jausmą, atsakomybės esmę ir drąsos imtis atsakomybės, būtinam reikalui esant, atsakomybės nebijojimą, žodžio laikymosi ir riteriškuo kilmumą, punktualumą, išlavino atmintį, kada ką reikia ir būtinai padaryti. (Tai labai reta mūsų visuomenininkų ir politikų savybė! St. Vk.). Įpratinio atlikti sistemingus ir kolektyvinius darbus, išmokė solidarumo, supažindino su plačiu pasauliu, įpratino bendrauti su karaliais, ministrais ir paprastais žmonėmis".

LIETUVIŠKASIS BARAS

1922 m. T. Daukantas grįžo į Lietuvą ir savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę. Nuo šių metų iki šios dienos gen. T. Daukantas yra aėjęs įvairių pareigų ir su didžiausiu atsidėjimu dirbo Lietuvos gerovei. Jis buvo keliuose kabinetuose karo ministeris, Šaulių Sąjungos pirmininkas, Skautų Sefo nuo 1924 — 1930 m. pavaduotoju, L. Atsargos Karininkų Są-gos pirmininku, Lietuvos Atgimimo Draugijos pirmininku. Ir daugybės kitų organizacijų vadovybėse arba priešakyje.

Gen. T. Daukantas yra gerai žinomas ir kaip mokslininkas. Jis buvo ilgus metus L. Universiteto docentu. Jo paskaitos apie Lietuvą, apie Lietuvos jūrininkystę, politika buvo jaunuomenės su didžiausiu malonumu lankomos ir klausomos. Jos pasižymėdavo minčių drąsumu ir originalumu. T. Daukantas visuomet savo paskaitose kėlė mažos tautos pasitikėjimą savo jėgomis. Jis, ypač, žadino jaunimo tarpe jūrinės idėjas. Jei lietuvių tauta bus jūros tauta, ji bus didelė ir savo dvasia galin-ga, kaip D. Britanija, Japonija. Jis parašė knygų, jų tarpe "Kelio į Vilnių beleškant".

Jubilatas taip pat yra žinomas ir kaip žurnalistas. Jis redagavo bent kelis laikraščius. Rašė ir dabar teberašo į daugelį laikraščių. Jo straipsniai apie Rusiją, kurią

jis geriausiai pažįsta, yra ir šiandien įdomūs ir vertingi, nes juose matome, kokia yra Rusijos strategija ir politika kitų tautų atžvilgiu.

Okupacijų metu T. D. veikė pogrindyje. Jis buvo bolševikų kalinamas ir nacių persekiojamas. Tačiau jis niekad nepabugo ir lie tuviškos idėjos neišsižadėjo.

Vieningai Kovai ir Lietuvos Atgimimo Sąjūdžiui susijungus į vieną politinę organizaciją, gen. T. Daukantas buvo išrinktas LAS Vyriausiojon Valdybon, kur priėmė pirmininko pavaduotojo pareigas ir kurias su didžiausiu pareigingumu sąžiningai atlieka. Už nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos Atgimimo idėjai jis yra šiemet Vyr. Valdybos nutarimu pakeltas į LAS Garbės narius. Po Vydūno jis yra dabar vienintelis šios organizacijos garbės narys.

Baigiant, tenka pastebėti, kad gen. T. Daukantas ne tik išaugino jūrinę naująją Lietuvos kartą, bet jis ir šiandien, gyvendamas Argentinoje, nenutraukia ryšių su jūreivišku ir su visu jaunimu ir yra didžiausias jaunimo bičiulis. Jis, kaip jūrininkas, yra amžinai jaunos ir lakios dvasios, pilnas naujų idėjų, naujų planų, pasiryžimo dirbti Lietuvai. Šia proga kilniam Jubiliatui linkime dar ilgai ilgai būti su mumis ir tęsti Lietuvos Atgimimo darbą.

dalgų, tuo būtų buvę geriau pasaulinės opinijos atžvilgiu ir tuo daugiau būtų išgelbėta tautos), todėl žurnalistinė prasme, dalykai skaitomas nevykusiu. Tačiau literatūrinu požiūriu tinkamas, kaip tam tikros dalies užsidegusių partizanų kovingai nuotaiškai pavaizduoti epizodėlis, iškeliantis istorinio lietuviu herojiškumą, tačiau toli atitrūkstanti nuo šių laikų strateginės realybės.

Mano supratimu, būtų netikslu laikyti rašytojais tikra to žodžio prasme: literatūros kritikus, elementorių, teorių, bei vadovėlių autorius, įvairių autorių raštų rinkinių redaktorių, svetimų kalbų knygų vertėjų, pasaulinio masto veikalų nagrinėtojus (a la Macceina "Didžiajame Inkvizitoriu-

je"), ir kitokius, kurių darbas neturi tamprus ryšio su jų tiesiogine kūryba.

Pastariesiems labiau pritiktu atitinkamos mokslinės srities tituliniai pavadinimai, a la, literatas, literatūros kritikas, filozofas etc., nes jie patys nėra veikalų kūrėjai, o tik rašytojų sukurtų veikalų analizuotojai, interpretatoriai bei juose įžvelgiamų pranašyčių aiškintojai (išimtis: filozofas — kūrėjas, be svetimų įtakų, a la, Nietzsche).

Rašytojo sąvoka, tikra to žodžio prasme, suprantama, kaip rašytojas — kūrėjas: beletristas, dramaturgas, poetas, bet ne svietimos kūrybos parafrazuotojas, kurio plunksna labiau prilygsta chirurginio peilio reikšmei.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
3157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komitija.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy ir taipina savo nuodėmė. Nesunaudoti rankraščiai grąžinami autoriams pareikalavus.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti straipsniai ne visada išreiškia redakcijos nuomonę.

Prenumerata:
Metams — 4.50; pusei metų — 2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50; 6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

LIETUVISKU KELIU

Savos politikos apžvalga

Rašo: STP. VYKINTAS

Vlikas atostogauja ir serga

Kalbama, kad Vliko ir VT pirmininkai taip buvo išskubėję į Ameriką, jog nespėjo ar ir neturėjo iš ko palikti antrininkus. Todėl visą pirmininkų kelionę laiką posėdžių ir nebuvo. Tikėtasi, kad grįžę pirmininkai energinai griebis realaus ir pozityvaus darbo. Deja, jie čia parvėžė iš Amerikos tą pačią piktybinę dvasią, kurią jie skleidė ir ten. Ir

KODĖL NĖRA VIENYBĖS?

"Amerikos Lietuvį" mėgstu vien tik dėl V. M. Klausučio straipsnių. Šis nusipelnęs Amerikos lietuvių žurnalistas, didelis Lietuvos patriotas, drąsiai rašo ir įdomiai. Jis beveik taip kalba, kaip ir "L. L.". Jis pagrįstai kaltina Vliko ir ALTO vadus, kad jie vienybės nenori. Vlikiečiai ir Altiečiai — jis rašo, — 4 grupių vadai, sudarė koaliciją, bet ši jų koalicija silpna ir nevieninga. Jie nušalino kitas mažesnes grupes nuo ALTO ir Vliko ir susilaukė didesnio skaičiaus oponentų. Tai klaidinga politika, žalinga ne tik Lietuvai, bet ir lietuvių išsivijai. "Jis toliau ragina suburti visas politines jėgas į ALTą ir Vliką, suvienijant visus lietuvius ir sužadinant spontaniškąjį sąjūdį kovoje už lietuvių egzistenciją. Tai aukso ir šventi žodžiai, kurie reikalingi paversti realybe. ALTAS užmiršta, kad Amerikoje atsirado daugybė gabesnių politikų negu Šimutis ir Grigaitis, kad čia at-

PRASIDEDA DARBO SEZONAS

Karščiai, atostogos žmones atitraukia nuo visuomeninio ir politinio darbo. Yra ir kitų svarbių

galų gale patys susirgo ir kitus susirgindino. Po didelio mūšio Vli-ke, kaip karo lauke, sužeistų ir ligonių krūvos. Ką gi galima dėl to žurnalistui rašyti: galima tik apgailestauti ir liūdėti, kad berei kalo mūsų politiniai veiksniai vieni antriems sveikata žaloja. Ir dar galiausiai, kad ištaisais mėnesiais vyksta atostogos.

vyko tūkstančiai politinių pabėgėlių su modernesne politine galvėna ir didesniu politiniu pasirušimu. Ir tai klaidinga manyti, kad Amerikoje tėra 4 lietuvių srovės. Jų yra daugiau ir jos visos turi lygias teises dalyvauti ALTE, kaip ir Šimučio, Grigaičio srovės.

Lygiai ir Vlikas daro didelę politinę klaidą, kad jis monopolizuoja tik vienai politinei srovei kalbėti tautos vardu, o visos kitos srovės yra padarytos antraeilėmis arba visai izoliuotos nuo Vliko. Netgi privilegijuotas Vliko bent kelios grupės teturi po kelis narius ir neturi jokios politinės įtakos tremtyje. Tačiau jos yra laikomos Vlike, nes Vlikui yra reikalingi statistai ir rankų pakėlėjai.

Vienybės nėra ir nebus, kol ALTO ir Vliko vadovaujantieji sluoksniai jos nuširdžiai nenorės ir ves siaurą partinį ir asmeninę egoistinę politiką.

priežasčių, dėl kurių ir geri lietuviai užsidaro asmeniniame kiau- te ir tolsta nuo lietuviškųjų rei-

kalų. Tai irgi mūsų vadovaujančiųjų kaltė, kad jie nustuma nuširdžius lietuvius nuo visuomeninio veiklos baro. Tačiau, nežūrėkime nei asmeniškumų, nei politinės situacijos, nei neiškilios ateities, o visi kibkime į tautinį ir visuomeninį darbą!

Pirmas ir svarbiausias uždavinys, tai skubiai ir gerai susiorganizuoti. Mums, lasiečiams, pirmoje eilėje gera LAS-o organizacija. Nors mes galime prieš kitas politines grupes pasididžiuoti, kad turime ne tik kelias gerai organizuotas vietininkijas, bet ir daugybę LAS skyrių ir grandžių, tačiau mums dar reikia labai sukrusti, kad galėtume pasakyti: atlikome, ką galėjome. Todėl visi vietininkijų pirmininkai, visi organizacinių skyrių vadovai, visi

SUNKŪS SPAUDOS METAI

Šiemet minime spaudos atgavimo sukaktį. Nepakanka gražiai prisiminti ir minėti praeitį, bet svarbiau yra išlaikyti dabartį. Nėra abejonės, kad nuo stiprios ir geros spaudos priklauso ir graži Lietuvos ateitis.

Tiesa, mes turime labai daug laikraščių. Bet ne kiekis, o kokis viską nulemia. Daugybės laikraščių gali ir nebūti, dėl to Lietuva nežu. Yra tokių laikraščių, kurie tokia lietuvių kalba rašomi, kad geram lietuviui yra gėda juos imti į rankas.

Mūsų laikraščių ateitis priklauso nuo skaitytojų ir nuo bendradarbių. Skaitytojas kiekvieną savo prenumeratą, kiekvieną paaukotą centu gerina laikraštį. Juo daugiau administracijos turi kapitalo, juo geresnį laikraštį jos gali skaitytojams pateikti. Didžiausias laikraščių smukdytojas yra žuikis skaitytojas, kuris laikraštį gauna, skaito, bet prenumeratorumoka. Ne tik patys prenumeratorumoka lietuvių laikraščius, bet

skyrty pirmininkai, sukrusime ir skubiau į organizacinį darbą!

Platus dirvonas mūsų laukia lietuviybės stiprinimo tarnyboje. Šit "Adelaidės LAS skyriaus pirmininkas inž. J. Riauba susitries, o visi kibkime į tautinį ir visuomeninį darbą!

Tik realus darbas pateisins mūsų egzistenciją.

ir kitiems, ypač Vokietijoje gyvenantiems lietuviams užprenumeratą. Tai gi, brangūs skaitytojai, iki pasimatymo arba iki nebeapsimatymo.

ruokime laikraščius. Gi mūsų skaitytojai pirmoji eilė užprenumeruokime savo nepajėgiantiems broliams "Laisvąją Lietuvą".

Daug senų žurnalistų pasitraukė iš spaudos baro. Jie nerašo, kad redakcijos honorarų nemoka. O iš kur gi honorarus mokės, jei leidėjai turi sielotis, iš kur gauti popieriaus skoloms apmokėti. Tačiau atsirado šimtai idealistų, naujų žurnalistų, kurie rašo ne dėl honoraro. Ir garbė jiems! Reikia, kad tokių žurnalistų būty kiekvienoje lietuvių kolonijoje, kur yra bent penketas lietuvių. Iš visur rašykime ir apie viską rašykime, kad redakcija galėtų padaryti laikraštį įvairų ir įdomų. Nuo mūsų priklauso, ar mes esame dar gyvi, ar jau mirę. Gyvi žmonės kuria ir gyvą spaudą. Visi spaudos talkon!

NUOMONĖS IR PASTABOS BE AŠARŲ

Rašo: TEODORAS KLEMKĀ

IR KLEMKĀ PAKENKĖ... AR TIK NE PASKUTINĲ KARTĀ RAŠAU?

Aną dieną pašaukė mane gerbiamas ponas Staneika ir šitaip prabilo į mane:

— Mieliausias mano Klemkele. Liežuvį tu turi ilgą. Bet gana — užsčiaupk. Tu įsikandai girti Poną Lozoraitį ir galo tau nėra. Ir prelatą Krupavičių per daug tu nudėdi. — Reikia, žinai tamsta, būti politikui. Reikia ži noti, kada pradėti ir kada sustoti. Matai, "Draugas" nebemaigo pono Lozoraičio. O "Draugas" gi puikiai žino, ko skaitytojai nori ir ko nenori.

— Bet gi "Naujienos"... Ką "Naujienos" rašo? — aiškinu aš jam.

— Tu sakai "Naujienos"? Vy-ruti, "Naujienos" žino, ką daro. Jos po peštynių tik rankomis mos taguoja. Rašo tada, kai iš "Draugo" visi skaitytojai jau viską atmintinai išmoko. Gi senų pasakų dabar ir maži vaikai nebeskaito. Ką jau bekalbėti apie "Naujienų" skaitytojus. Pagaliau ir patys jų skaitytojai urzgia už aklą pataikavimą "Draugui". Žiūrėk, ką sako Dr. Adamavičius. Jis žada net nustoti mums rašęs. Sako, prel. Krupavičius geras žmogus ir tiek.

KĀ DARYSIME BE DAKTARŲ?

Tu tik pagalvok, ponas Teodore. Išėjo Dr. K. Sruoga. O jei dar Dr. Adamavičius išeis, tai "Laisvoji Lietuva" liks visai be daktarų. Kas gi ją gydys, jei kokia liga įsimaišys?

— Kodėl gi taip? Juk galima būtų, pavyzdžiui, pakviesti Dr. Tumasonį ar tokį Dr. Kauną. Ar gi tu manai, kad jie blogesni daktarai už Adamavičių?

— Dabar aš tikrai matau, kad tu, ponas Klemka, mažai teišmanai apie daktarystę. Juk į vien už liežuviu pažiūrėjimą šimtais ima, o kai pamatys Klemkos ilgą liežuvį, tai tikrai panorės jį

pusiau režiti, atseit, nuoperuoti. Iš kur mes 800 dolerių jiems pa-imsime?

— Tavo teisybė. Bet gi yra dar geras Dr. Kisielius. Sako, labai pigiai ir gerai gydo.

— Žinau, tas idealistas. Žinau aš jį. Bet aš jo nenoriu.

— Tai kodėl gi jo nenori?

— Ar gi tu mesi girdėjęs, kad Dr. Kisielius, kai jau ateina į kurį vietą, tai už tuos pačius pinigų ir tėvą ir motiną ir visus vaikus koks netikėtas sveičias pasitaiko, ir tam skrandį spusteli. Ne, tokio mes į redakciją įsileisti negalime.

DĖL KO DR. SRUOGA IŠĖJO?

— Bet kodėl gi Dr. Sruoga išėjo iš "Laisvosios Lietuvos"? Ar ne galėtum, pone redaktoriau, tą paslaptį man, Klemkai, atverti?

— O je, mielu noru. Tik kad aš nežinau, ir pats Sruoga tikrai nežino. Jis sako man "protestuotoju ir baigta". Ir nenori kalbėti. Man toks įspūdis, ar tik jis neužprotestavo prieš Veržiką ar Sakele.

— Bet aš girdėjau, kad tas ponas Sruoga dėl kokio tai Kielos straipsnio labai persirdo. Ir jo veržikiški nervali nebedaturėjo

— Apie kokias tamsta čia kielas dabar kalbi? Mes tai, tamsta, nesame Vlikas ir jokių kielų, balandžių ar kitokių paukščių čia ne lesiname. Prašau skaitytis su žodžiais.

— O ne, pone redaktoriau. Ne paukštis. Sako, ten esąs koks tai

SKAITYTOJAI BŪKITE MANO TEISĖJAI

— Kai šitaip Klemkos reikalai susiklostė, nebėra kitos išeities kaip tik skaitytojų balsavimas ir sprendimas. Labai prašau todėl padėti kryžiuoką prie tos n monės, kuriai jūs pritariate. Pasirinkimas didelis.

Padėję kryžiuoką tinkamoje vietoje, prašau kuogreičiausia tą visą lapelį iškirpti ir siųsti šitokiu adresu.

"Laisvoji Lietuva",
(Teodorui Klemkai)
3157 So. Emerald Ave,
Chicago, Illinois.

PRANESIMAS

Pranešame, kad š. m. rugsėjo mėn. 19 d. (sekmadienį) 12,15 val. ispanų mažoji salė, prie šv. Antano bažnyčios, yra šaukiamas Lietuvos Atgimimo Sąjūdių, Det roito skyriaus steigiamasis susirinkimas, kuriame pranešimus dar rys: Lietuvos Atgimimo Sąjūdių JAV Vietininkijos pirmininkas J.

Balčiūnas ir "Laisvosios Lietuvos" vyr. redaktorius Vytautas Staneika.

Visus Detroito gyvenančius LAS vienminčius, norinčius būti steigiamosios skyriaus nariais — steigėjais, maloniai prašome į susirinkimą atsilankyti.

Organizacinis komitetas.

kiamą vietą žemėlapyje. Žemėlapis gi platus skersai ir išilgai. Taip mes studijavome žemėlapi, daug kalbėjome, šokome ir

AŠ PASIDARIAU KAPITAN VASILJEV

Toks buvo valdžios patvarkymas, kad mane perkėlė į Šiaulius. Tada Šiaulius buvo okupavę bermontininkai — kolčakininkai Buvo karšta. Ties bermontininkai tai nuginkluodavo, tai vėl apginkluodavo lietuvišką policiją. Buvo ir mane suėmė. Vieną kartą, paleisdami mane iš arešto išdavė mane, per klaidą, rusiškai parašytą liudijimą, kad aš esu jų kapitonas Vasiljevas ir kad man jų kariai privalo teikti pagalbą. Liudijimas man patiko. Aš jo negražinau. — Kelias dienas aš puikiai juo pasinaudojau.

Suprantama, kad tokiose sąlygose aš buvau pradėjęs pamiršti apie Lily. Bet vėl keistas "sutapimas". Vieną dieną, netoli Šiaulienkiškai. Be ilgų kalbų, jos man gimnazijos rūmų sutinku Lily. Be abejonės — netikėtai. Klaus-

LILY METROPOLYJE — MIEGAMAJAME KAMBARYJE

Iš pradžių aš rašiau, kuone kasdien, karščiausios meilės laiškus Lily. Ji man taip pat atsiuntė du ar tris laiškus. Bet meilės klausimai jos laiškuose buvo labai mažai gvildenami. Tas man nepatiko ir aš nusprendžiau Lily išmesti iš mano širdies sferos.

Ir vėl stigmėna, ir vėl "sutapimas". Netoli Soboro sutinku aš

dainavome. Degtinės negėrėme, nes nebuvo galima tada ten gauti. Be to, Lily man sakė, kad ji degtinės "nei iš tolo".

nėju aš ją, kaip, iš kur ir kodėl. Ir štai vėl man naujiena. Pasirodo, Lily beesanti Lietuvos valstybės pradžios mokyklos mokytoja ir ją "tarnybos labui" atkėlė į Šiaulius. Tai puiku. Žemėlapiu aš jau čia nebeturėjau. Jis jau ir nebebuvo reikalingas. Lily mane karštai mylėjo. Aš ją dar karščiau.

Dabar mes su Lily jau eidavome šokti į viešas vakaruškas. Aš gi — nors kelioms dienoms — buvau kapitana Vasiljev. Tas jau daug reiškę.

Ir vėl nauji dalykai. Aš jau Kaune. Dabar lietuviško kareivio uniformoje ir dirbu kaip vertėjas gana slaptoje ir griežtoje įstaigoje. Pinių dabar yra. Kambarys su atskiru telefonu taip pat yra. Stinga tik Lily.

Lily. Ji ne viena. Ji su drauge, kurios vardas "Staska". Supažindino. Vėl džiaugsmas. "Staska" mažai kalba lietuviškai. Daugiau lenkiškai. Be ilgų kalbų, jos mane nusiveda į Metropolį, į antrą aukštą. Tame antrame aukšte ir tada ir vėliau buvo tik miegamasis kambarys. (Bus daugiau sekantiame Nr.)

Lauras - Laurentijus Kliūkas

SLAPTAS DARBAS, VIESAS SKANDALAS

Šnipai ir... meilė Šiaulių apskrityje

Redakcijos pastabos:

Ponas Lauras - Laurentijus Kliūkas yra mūsų naujas bendradarbis. Jis nėra žurnalistas ir niekada nėra juo buvęs. P. Kliūkas yra Lietuvos kūrėjas-savanas, buvęs eilinis policininkas įvairiuose Lietuvos provincijos miesteliuose (ir dėl jo svetimų kalbų mokėjimo) vertėjas tokiose įstaigose, kurios persekioja slaptus ir pragaistingus dar-

ŠNIPAI IR... MEILĖŠIAULIŲ APSKRITYJE

Man atrodo, kad lengviausia pradėti šnipinėjimą ten, kur užsimezga meilė ir prasideda linksmas bei įkaitęs (nuo meilės ir degtinės) gyvenimas.

Man tada buvo 22 ar kiek daugiau metų. Gavau eilinio policininko vietą viename Šiaulių apskrities miestelyje. Atvykau iš ryto. Matau, po miestelių švaistosi "asmenybės" vokiškų kareivių uniformose. Pasirodo ir jauni nepriklausomos Lietuvos kareiviai. Rusai bolševikai iš čia buvo išgulti dar labai neseniai. Daug kas prisibijo, kad jie gali dar grįžti. Nuotaika nepastovi ir nervuota.

bus. Panašų darbą teko jam dirbti ir tremtyje — jau ne lietuviškose, bet panašaus pobūdžio įstaigose.

Mums prašant, ilgai p. Kliūkas atsisakinėjo, bet pagaliau sutiko mums parašyti keletą rašinių. Jo paties žodžiais tariant, "ant senatvės pamėginti būti rašytoju". Šiuo laiku p. Kliūkas dirba staliaus darba, vienoje priemiestio dirbtuvėlyje.

— Aš esu naujas policininkas, atsiųstas iš centro, — reportuoja aš jam nelabai drąsiai.

— To gerai, pania, — eik ir dirbk, — pramurma į mane visai nepažvelgęs.

Ką man "dirbti", sužinojau iš kitų policininkų. Bet kur man gy-

venti, buvo sunkiau sužinoti. O vakaras jau artinasi — reikės gi kur nors užmigti.

— Pas yra daug vietos, — sako vienas senesnio amžiaus policininkas lietuvis. — Jei nori, einam drauge namo. Tu galėsi pas mane gyventi ir "stalavotis", jei nori. Mes gerai valgom.

LILY MIEGA KAMAROJE,

Tik štai po kelių dienų didžiausias perversmas mano gyvenime. Grįžtu aš iš darbo į savo didelę gričių ir randu ten gražią blondinę. Jauna, kokių 20—22 metų. Kas ji? Kodėl ji mano gričioje?

— Tai mano sesutė, Lily, — greit man išaiškino jaunutė šeimininko dukte.

Nieko aš pirmiau nežinojau, kad tokia Lily egzistuoja. Labai nustebau. Mano nustebimas neturiko pavirsti į didelį džiaugsmą. Ta Lily man labai iš karto patiko. Jos patrauklumui stačiai nesimatė galo. Ji nuolat man kalbėjo apie Lietuvos poetus: Maironį, Liūdą Girą, Binkį... Deklamavo patriotiškus eilėraščius, dainavo, šoko ir mane šokdino. Ji miegojo kamaroje drauge su tėvais, bet "stalavojamės" jau visi kartu. — Aš už viską mokėjau.

Mėgiamiausias mano, ir taip atrodo, Lily, užsimėmas buvo žiūrėti į Lietuvos žemėlapi. Dabar jau nebeatsimenu, iš kur aš tada buvau gavęs didelį Lietuvos žė-

Nueinu. Tikrai nemažai vietos tenai. Didelė kaimo gričia. Sienos neseniai išbaltintos kalkėmis. Pats šeimininkas — policininkas su žmona ir vaikais miega kamaroje. Aš gričioje ant grindų guliu, laikinai, kol padirbs lovą. O "stalavojamės" visi drauge — gričioje. Viskas gerai. Visi patenkinti.

O ŠOKA SU MANIMI

mėlapi, kurs buvo pagamintas vokiečių generalinio štabo. Žemėlapi aš pakabinau ant sienos. Jis šiek tiek pridengė gričios sienų kalkėtus sienojus — pagrazino. Kita vėl vertus, rusų raudonoji armija dar nebuvo visiškai iš Lietuvos išginta, tai aš tame žemėlapyje žymėdavau tas vietas, kur, pagal mano išmanyją, buvo raudonieji arba kur vyko Lietuvos kariuomenės susirėmimai su raudonaisiais. Tai, be abejonės, buvo vaikiškai neatsargu. Bet kas gi galėjo varžytis tokioje jaukioje ir patriotiškoje aplinkumoje?... Lily nuolat ir nuolat prašydavo jai ką nors tame žemėlapyje parodyti ar paaiškinti. Jei kada ji ilgiau manęs neprasydavo, aš pats, nebeiškęs, jai pasisiūlydavau. Tos žemėlapiu studijos buvo iš pradžių vienintelė proga sueiti į artimesnį, taip sakant, kontaktą su ja. O kontaktas buvo švelnus ir malonus. Tekdavo stovėti labai arti. Tekdavo padaryti visokių judesių, kol, pagaliau, surandi rei-

MOTERIS KAS DIENĄ

Ne vyrams

Rašo: DANA VALEIKIENĖ

Ar tai nusikaltimas ar tai liga

Amerikoje susidūre su vienu gana tragišku reiškiniu, i kurį laiks nuo laiko ir lietuviškos pavardės būna įveltos.

Maždaug prieš kokius 7 ar 8 metus visi Amerikos laikraščiai buvo pilni aprašymų, kaip viena lietuvi moteris (pavardės sąmoningai neminėsiu), nužudė savo vyrą ir su dideliu peiliu supjaustė jį į 27 gabalus. Tuo gabalus gražiai supakavusi į popierį, po truputį, sumetė į upę Chicagoje. Policija visus tuos 27 pūdėlius iš upės išuklavo. Buvo sensacinga byla. Tos lietuvi fotografija pasirodavo garbingiausioje vietoje net kelis kartus per savaitę visuose didžiulose Amerikos laikraščiuose. Visi susijaudinę laukė, kaip ta žudikė moteris bus nubauta. Prisiekiusieji teisėjai ją išteisino.

Dabar visai dar neseniai vienas Detroito dantų gydytojas — D. r. Kenneth B. Small (31 metų amžiaus), nužudė poną Jules Lack (45 metų amžiaus), kuris buvo gan artimai susidraugavęs su Small žmona. Visi taip pat nekankiant laukė, koks gi bus čia prisiekusiųjų teisėjų sprendimas? Juk čia aiški žmogžudystė. Bet gi Small ir jo vikrus advokatas įrodinėjo, kad čia nėra nusikaltimo. Mat, Small išėjęs iš proto, kai pamatė, kad as Lack paviliojo (ar kaip jie sako "pavogė") jo gražios ir jaunos (30 metų) žmonos Edith meilę ir ištikimumą. Gi ligonis (šiuo atveju beprotis) negali būti už savo veiksmus baudžiamas, jis turi būti gydomas. Turi būti gydomas lygiai taip pat, kaip yra gydomas džiovininkas, reumatikas ir panašūs ligonis. Ką pasakė prisiekusieji? Pripažino, kad tokie atvejai tikrai galėjo iš proto išsikraustyti ir padėjo į bepročių ligoninę tol, kol pasveiks. Sprendimas buvo įvykdytas.

Bet šiandien Dr. Small jau yra ir laisvas ir nekalta. Mat, trys psichiatrijos specialistai ir pats ligoninės direktorius Dr. Perry Roberston pripažino, kad Dr. Small nuo beprotystės yra visiškai pasveikęs ir visuomenei nėra jokio pavojaus iš to, kad jis bus iš ligoninės išleistas. Taigi ir išleido.

Viskas vyko gan greit. Dr. Small graži brunetė žmona jau turėjo tris vaikus su savo vyru. Šiuo metu balandžio mėnesį nuvažiavo pailsėti į Floridą. Ten susipažino su p. Lack, kuris jau buvo išsiskyręs su žmona ir turėjo du vaikus. Sugrįžusi į namus Dr.

Grožio "karalienių" bangos

Grožio karalienių rinkimai yra labai abejotinos rūšies darbas. — Daug kas tuos rinkimus smerkia, kaip nemorališkus ir nesuderinamus su žmogaus garbe ir orumu. Bet nepaisant to, karalienės renkamos. Renkamos atskirų valstybių grožio karalienės, renkamos viso pasaulio grožio karalienės. Juk dabartinės milijonierės lietuvaitės Bobo Rockefeller (buvusi Jieva Pualėkiūtė) meilės ir turto pradžia buvo tas faktas, kad ji buvo išrinkta Chicago grožio karalienė.

Ne visų grožio karalienių tolimas gyvenimas esti laimingas bei pavydėtinas. Esti tragedijų ir nusivylimų. Bet pradžioje esti daug malonaus susijaudinimo ir (dažniausia) Hollywood artistės, sutartis. Ir kai kada laimingas susituokimas su turtingu vyru.

Bet ko gi reikia, kad patekti į grožio karalienės. Reikia daug viešų ir neviešų sąlygų. O pats grožis yra nepastovus ir gan subjektyvus dalykas. Sprendžia komisija, kuriai daroma įtaka visų suinteresuotų pusių. Praėjusiais metais, kai Jungtinių Valstybių grožio karalienė (Čikagietė Myrna Hansen) nebuvo išrinkta grožio karalienė, tai didieji (ne visi) dienraščiai net įžanginius straipsnius tuo reikalu rašė.

Chicago "Sun Times" irodinėjo tada, kad renkant grožio ka-

Small žmona pareikalavo išsiskyrimo. Gegužės mėn. 29 dieną Dr. Small netikėtai užtiko savo žmoną besilinksminant su p. Lack vienoje vasarvietėje, kur jo žmona buvo nuvykusi vėl pasilsėti. Užtiko ir nušovė p. Lack. Dabar visa byla baigta. Dr. Small vėl laisvas. Dabar jo neištikima žmona prisidėjo prie to, kad jos vyras būtų išleistas iš beprotnamio. Bet ar vėl susieis į šeimyninį gyvenimą — ir jie patys dar nežino.

Ir dar visai šiomis dienomis, viena motina (66 metų) paprovė savo tikrą dukrą, bijodama, kad jos dukra gali susituokti su vienu vaikinu ir ją apleisti. Teismo (prisiekusiųjų) sprendimo dar nebuvo šias eilutes rašant.

Anglijos parlamento narys Sir Robert Boothby pasiūlė parlamentui keisti įstatymą ir nebebausti homoseksualistų kaip nusikaltėlių, bet gydyti juos. Ta liga, esą, pagydoma. Tada rodo, kad ne vien Amerikoje, bet ir Europoje buvo gan artimai susidraugavęs su Small žmona. Visi taip pat nekankiant laukė, koks gi bus čia prisiekusiųjų teisėjų sprendimas? Juk čia aiški žmogžudystė. Bet gi Small ir jo vikrus advokatas įrodinėjo, kad čia nėra nusikaltimo. Mat, Small išėjęs iš proto, kai pamatė, kad as Lack paviliojo (ar kaip jie sako "pavogė") jo gražios ir jaunos (30 metų) žmonos Edith meilę ir ištikimumą. Gi ligonis (šiuo atveju beprotis) negali būti už savo veiksmus baudžiamas, jis turi būti gydomas. Turi būti gydomas lygiai taip pat, kaip yra gydomas džiovininkas, reumatikas ir panašūs ligonis. Ką pasakė prisiekusieji? Pripažino, kad tokie atvejai tikrai galėjo iš proto išsikraustyti ir padėjo į bepročių ligoninę tol, kol pasveiks. Sprendimas buvo įvykdytas.

Prisiekiusiųjų teisėjų tarpe dažnai pasitaiko nemažai ir moterų. Gudrūs advokatai siekia tai aplinkybę išnaudoti ir labiausia veiktį į jausmus. Pavyzdžiui to, jau minėto, pono Small byloje buvo rodoma net filma, kaip gražiai ponas Small sugyveno su savo žmonele iki to laiko, kol tas turtingas Lack įsimašė į jį tarpą. Mat, tomai, ta filma ir gi padarė prisiekusiems tragišką išpūdį.

Lietuvės moterys ir jų vyrai taip pat esti kviečiami būti prisiekusiais teisėjais. Todėl ši problema yra verta, ir labai verta gilaus ir šalto apsvaistymo. Nes nepasiruošus ir pasidavus jausmams galima daug žalos visuomenės gyvenimui padaryti. Būtų tikrai naudinga, kad šių eilučių skaitytojos, kad ir trumpai ir be ypatingų "filosofijų" parašytų, kaip jos galvoja tuo reikalu. Tokie pasisakymai (laišukai) bus mialai spausdinami šioje pačioje vietoje. Rašytojai pageidaujant — ir be jos pavardės bei adreso.

Mes pratę pasigirti, kad esam kultūringa tauta, per porą dešimt metų esame spėję per kultūrą peržengti didelį šuolį. Deja, vidaus gyvenimas parodo, kad kultūringumo pas mus nėra nei už nulius nei kelių. Reikia ne vien keikti, bet ir verkti dėl mūsų nesupratimo.

Štai mūsų vykdomyje valdžia plaukė per vandenį, lengvai galėjo ir nuskęsti, nes juk vandenynas, manau, vistiek gilokas; vargo, šaukė visokios katalikiškos ir nekatalikiškos konferencijos. Stiprinavo savo ir mūsų visuomenę, taip sakant, dirbo iš peties ir krašto laisvinimo ir partijos reikalais. — Grįžę į savo parlamentą kibo iš pirmos dienos į darbą; atliko didelį taupymo ir apsvaistymo darbą. Bet kagi mūsų visuomenė, manot padėjo? Kur tau. Už tai, kad sutaupe kasininką, pakėlė dar triukšmą. Daktariškai tariant, nebūkime kopūstgalviai, — juk mūsų seneliai jau sakydavo — duok tik pinigų, kiekvienas durnius mokės juos išleisti. Argi mes galime savo vadus dar žemiau laikyti? Ne. Suskaičiuoti kiekvienas sugeba, tad kam gi tas kasininkas (ar kaip jį ten), tik bereikalingos išlaidos ir popierizmas. Rašinėk sąskaitas, dar jas išknaisioja, ko gero, dar suraukia savo raukšlėtą veidą. Kiekvienam daug maloniau, kada be jokių kasininkų pasiimi iš savo kišenės kiek ten reikia ir baigtas kriukis. Nei tau aiškintis, nei bijoti, nei rašinėti.

"Nelipkite į vyriskas kelnes" — rašo Aldona-Danai

Did. Gerbiamai p. Danai Valeikienei.

Miela Dana,

Tu davei man gražių minčių ir permąstymų vieno vakaro priedandai. Ir, kadangi aš ne visoms toms mintims ir idėjoms pritariu, ar nevertėtų mudviem laikas nuo laiko pasiginčyti. Tavo pareiškimai ir išvados paskutiniame "LL" numeryje rodo, kad tu eini su gyvenimu ir stebi visą, kas liečia moterį. Bet juk žinai, kad kam daugiau duota, iš to daugiau ir reikalaujama. Todėl ne negalvok sustoti savo pradėtam darbe. — Daug yra lietuvių moterų, kurios dėl laiko stokos, šeimos rūpesčių ar svetimos kalbos, negali sekti visų moterims skirtų laikraščių bei knygų ir domėtis visais klausimais, kurie liečia šių dienų moterį. Daug lietuvių padaro klaidų, nusižiūrėdamos į blogus pavyzdžius. Ties šia vieta aš sustoju, nes čia aš turiu pradėti ginčytis dėl moters savastovumo, kurį tu primeti amerikietei.

Aš skaitau, kad kiekviena moteris turi būti savistovi, kad turėtų savo nuomonę ir nepasiduotų kitų moterų įtakai, kurių patarimai ne visada priveda prie gero. Yra vyresnio amžiaus moterų, kurios mėgsta patarti jaunesnėms, savo motinas, galbūt, Lietuvoje palikusioms, kaip paimti savo vyrų palaidūną tvirtai į nagą. Kad tu "nedorėliu" mūsų tarpe daug yra, aš pilnai tikiu. Tačiau visos tos sankcijos, kurias dauguma moterų naudoja vyrų šėtono išvijimui, labai retai kada atneša gerų rezultatų. Pirmą reikia pagalvoti, kad ir vaikiški "žiūkai" tik su kantrybe išvaromi, o tuo sunkiau suaugusio žmogaus blogus įpratimus staigumu ir pykčiu nugaltinti. Antra, yra didelė ir šventa tiesa, kad visi tie palaidūnai yra tokie blogi, kaip moterys juos pasmerkia. Būdamas pati savistovi, moteris supranta, kad ir vyras turi savų pamėgimų ir įsitikinimų ir, kad ne visi jo interesai baigiasi ties jos sijono krašteliu. Daug moterų pergyvena baimės jausmą, netikrumą savo atžalų, jei jos vyras turi palinkimą išėiti papolitikuoti, pasportuoti ar šiaip kur išėiti, kas su jų norais ar laiku visai nesutampa. "Ką aš daryčiau, jei jis susirgtų, ar šiaip kokiam nelaimė", klausia ne viena,

JIS NORI APSIVESTI AMERIKOS MERGAITE

Beduinų vadas (turi apie 2000 beduinų) Sheik Suleiman El Huzzeil įsižiūrėjęs į Amerikos filmas panoro apsivesti amerikietę. Jam dabar 67 metai amžiaus, jis turi jau 42 žmonas ir 68 sūnus. (Bus daugiau).

DAUGIAU SUPRATIMO

A. Uknolis

Kad ir dabar, grįžus iš ekskursijos, juk tos sąskaitėlės per ilgą kelionę susidarė apvaliomis sumelėmis, argi gali jas parodyti tokiam p. Šidiskui ar kitam panašiam politiškai nesupratėliui. Ne tik kad rangysis ir nenorės apmokėti, bet pačiu nedemokratiškiausiu būdu, stačiai išplepės juodajai masei. Arba vykdomas koks nors slapčiausias darbas, žiūrėk, jau žino tie, kurie neturėtų apie tai nieką žinoti. Ar tai demokratiška? Ne. Jei jau, ant draugo, vykdomas parlamentinis darbas, turi būti išlaikytas slapnumas, maždaug kaip Jaltoje bei Podsdame.

Jau ne kartą esam mokinti, kad — ką mūsų vadai daro, padarė gerai, o mes turime tik dėkoti. Tam jie ir vadai, kad darytų, o mes, eiliniai, turime tam rankas, kad pritarumėm. Jei darant gerai — išeina blogai, tai ne mūsų eilinių reikalas ir neturim dėl to galvos kvaršinti. Kvaršinimas nieko nepadaeda, tik daugiau vadus klampina.

Tad būkime kultūringi ir savo nosis palikime jų tiesioginei pasikirčiai, o nekaišiotime jos į ponų reikalus.

"o jei jis manė paliktų", nerimauja kita. Savastovumas nūgali atleities baimę. Geriau iš anksto žinoti, kad ir kas beatsitiktų su juo, jai gyventi reikės ir toliau.

Tas tiesa, kad daugelis amerikiečių, taip ir lietuvių uždirba daugiau, negu jų vyrai. Amerikiečiai dažnai išteka už vyrų, kurie mėgimų, kurie kenkia bendram yra žemesnio išsilavinimo ir dėl to nekelia klausimo, kuris bus o-nas ir valdovas šeimoje, — nei čekis, nei diplomats svarbos nesudaro. Kiekvienas turi likti žmogum ir po vestuvių. Taip yra daug lyse šeimų, kurias aš pažįstu. O jei kur yra kitaip, tai ten mums ne pavyzdys. Šluokime blogą tik ties savais vartais, o iš kitų mokykimės tik tai, kas yra gera. Man teko pažinti bent dešimties tautybių šeimyninį gyvenimą. Viską, ką gero mačiau, prisitaikiau sau ir pasimokiau iš jų klaidų. Todėl tos, kurioms Amerikoje pasisekė įsitvirtinti geriau, nei jų vyrams, savastovumo, kurį tu primeti amerikietei.

Aš skaitau, kad kiekviena moteris turi būti savistovi, kad turėtų savo nuomonę ir nepasiduotų kitų moterų įtakai, kurių patarimai ne visada priveda prie gero. Yra vyresnio amžiaus moterų, kurios mėgsta patarti jaunesnėms, savo motinas, galbūt, Lietuvoje palikusioms, kaip paimti savo vyrų palaidūną tvirtai į nagą. Kad tu "nedorėliu" mūsų tarpe daug yra, aš pilnai tikiu. Tačiau visos tos sankcijos, kurias dauguma moterų naudoja vyrų šėtono išvijimui, labai retai kada atneša gerų rezultatų. Pirmą reikia pagalvoti, kad ir vaikiški "žiūkai" tik su kantrybe išvaromi, o tuo sunkiau suaugusio žmogaus blogus įpratimus staigumu ir pykčiu nugaltinti. Antra, yra didelė ir šventa tiesa, kad visi tie palaidūnai yra tokie blogi, kaip moterys juos pasmerkia. Būdamas pati savistovi, moteris supranta, kad ir vyras turi savų pamėgimų ir įsitikinimų ir, kad ne visi jo interesai baigiasi ties jos sijono krašteliu. Daug moterų pergyvena baimės jausmą, netikrumą savo atžalų, jei jos vyras turi palinkimą išėiti papolitikuoti, pasportuoti ar šiaip kur išėiti, kas su jų norais ar laiku visai nesutampa. "Ką aš daryčiau, jei jis susirgtų, ar šiaip kokiam nelaimė", klausia ne viena,

Todėl nesumašysme savastovumo su garbės, neribotos laisvės ir valdžios troškimu, nepanaudokime jo šeimos groiviumi, bet tik gerovės palaikymui. Jei vyrai turės savastovias, darbus ir suprantančias žmonas, tai tikrai, kad daug iš jų atsisakys tų pašeimos labui. Ne verkšlenanti, bet tvirta gyvenimo draugė niekad neišstums vyro ieškoti laimės už savo šeimos durų.

Tuo ir baigi, miela Dana, linkėdama, kad kuo daugiau moterų prisidėtų prie šio gražaus sumanymo pasidalinti mintimis "L. Lietuvoje". Paragink visas, kad šįsų klausimus, nežūrint, kaip jie keisti ir juokingi atrodytų.

Reiškiu pagarbą ir linkiu pasisekimo —

Aldona.

Reportažas iš Franklin Blvd ligoninės Čikagoje

Rašo: Audra Beržienė

GYVIEJI APMARINAMI, KAD VĒL GALĒTŲ GYVENTI

Skubanciam gyvenime žymiai greičiau žmogaus organizmas sunegaluoja, nei kad gyvenant normaly gyvenimą, tad prieš sąlygų ir ligoninę pakliūti yra visai nenuostabu.

Šiandieną yra retybė sutikti žmogų, kuris nėra buvęs pas gydytoją prašyti mediciniškos pagalbos, ar yra negulėjęs ligoninėje.

Didmiesčių ligoninės glaudžia eiles žmonių, — vieni jų ateina, kiti išeina jau "pasiremontavę" ir vėl jungiasi į paknopsta besiverčiantį gyvenimą ir taip tempu keliu žmonės skuba per pasaulį — grįžta atgal į ten, iš kur yra atėję.

Kukliai prisiglaudusi Franklin Blvd. ligoninė, prie šio pat vardo bulvaru, turi ir kuklias patalpas,

LIGONINĖS OPERACINĖ IR LIGONIO SAVIJAUTA

Čia daktarai ir seselės tik skuba, tik siuva vienas pro kita, o jų daugybė. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad daktarų ir visų kitų tarnautojų yra daugiau, nei pačių ligonių.

Daktarai davinėja įsakymus seserims, slaugėms, fikrina visokius operacijas reikalingus įrankius: peiliukus, žirkliukes ir visa kita.

Seserys, kurių čia didelė dalį sudaro juodaodės, kurios, reikia pasakyti, yra gana paslaugios, neria iš kailio — vykdo daktarų įsakymus. Vieną jų atstumia didžiulė lempa ir ją pastato virš operacijos stalo, kita jų klosto, taisy patį ligonį, begulintį ant operacijos stalo, trečia jau laiko rankose padėklą su įrankiais operacijai.

Visi daiktai ir seselės baltais, kruopščiai išlygintais chalatais, tokiais pat pirmojo švarumo gal-

DR. M. BUDRIENĖ OPERACIJOS METU

Tuoj užmarinsiu skaudamą vietą ir skausmo visai neįjau — kalba daktarė ligoniui, įtikinančiai, raminančiai. — Zenklinu piūvto vietą, ar jauti skausmą?

— Taip, šiek tiek, — pasigirsta skausmingas ligonio balsas.

— Dar minutėlę, dar minutėlę ir viskas bus baigta...

bet švarias. Kaip mūsų tauta saiko: "mažam puodely — skani kornelė". Mažam namely — didi širdis. Taip ir čia yra, šioje ligoninėje nuosirdumo jausmui nėra vietos paskešti platumoje ir todėl čia nuosirdumas ir mediciniškas glaba ligoniui yra stipriai jaučiama.

Šioje Franklin ligoninėje dirba ir du lietuviai gydytojai — dr. Milda ir dr. Stasys Budriai. Šie abu daktarai savo prižiūrimais ligoniais rūpinasi ne tik gydytojo rūpestingumu, bet ir lietuvišku nuosirdumu atjaucia ligonio skausmą, kas ligoniui teikia nepaprastai daug moralinio sustiprinimo ir pasitikėjimo ne tik gydytojui, bet ir pačia aplinka — ligonine.

vos ir nosies aprašalais. Nežiūrint į visą tą švarą ir rūpestingą pasiruošimą operuoti, visi šie pasiruošiamieji darbai tik įbaugina ligonį, kad sukiliusių jausmų pagautas ligonis, rodos, tvers savo aprangą ir neis lauk, kad išvengs artėjančio peilio skausmo, it kokio paskutinio teismo... Bet drabužiai toli, o pusplėkš turėdama protą negi jau žmogus ir bėgs... Taip protas jausmą supančioja ir ligonis atsiduoda likimo valiai. Ramiai palieka gulėti ant operacijos stalo, o jo širdis plaka it kultūvė.

Į operacinę įeina ir dr. Budrienė, ji taip pat apsišarvavusi operacijai, kaip ir visi kiti jos kolegų daktarai. Daktarės matosi tik akys, iš jų sklinda raminanti šiluma, šį žvilgsnį remia švelnus, raminančiai skambąs jos tonas, kas ligoniui teikia ramybę.

— O, o, ova! — sudejuoja, sušunka skausmo įgeltas ligonis.

— Jau... jau... pats svarbiausias darbas baigtas — atjaujamiškai ir užtikrinančiai praneša daktarė.

— Taip miela dr. Budrienė savo gliu širdies jausmu sugeba "užbovoti" ligonį ir priblokšti jo skausmą.

Didvyriški Baltai Tebekovoja

NEW YORK (LAIC). — Tokia antrašte H. C. Wolfe straipsnį rugp. 5 d. įsidėjo plačiai skaitomas "New York Herald Tribune". Tarp kitų knygų jis yra išleidęs ir "The German Octopus" bei "The Imperial Soviets", minėtas straipsnis rodo, kad jis gerai susipažinęs su Pabaltijo klausimu.

Straipsnio pradžioje autorius duoda istorinę Pabaltijo kraštų apžvalgą, kuri, nors ir santraukiškai, pateikia gana gausiai duomenų ir pasižymi objektyvumu bei tikslumu. Kalbėdamas apie Lietuvą, Wolfe iškelia, kaip lietuvių sulaukė vokiečių ekspansiją, suduoda dami jiems smūgi ypač Žalgirio kautynėse, o taip pat rusus, švedus ir net totorius, kurie pasiekė Lietuvos ribas, nebepajėgė lietuvių nugalėti ir turėjo sustoti toliau vėręsi.

Minėdamas Baltijos kraštų nepriklausomą gyvenimą, autorius pastebi, jog trumpu laiku jie pasiekė aukšto gyvenimo lygio ir pažymėtinų kultūrinių laimėjimų. Iškelia jis šių tautų ir politinį realizmą, kuris ypač pasirodęs, kai 1939 m. iškilo sovietų ir nacių susitarimo klausimas. Kai kitų kraštų politikai ir spauda laikė juokintą tautą, kad bolševikai ir naciai gali susitarti, Pabaltijo politiniai sluogsniai tokią sutartį laikė galima ir pranašavo, kad ji bus pasirašyta.

Toliau straipsnyje gana plačiai aprašoma Pabaltijo kraštų okupacija ir Sovietų juose vykdoma genocido politika. Kartu autorius su aiškiu pasigėrėjimu iškelia, jog ir tokiose sunkiose sąlygose lietuvių, latvių ir estų ryžtingai ligi šios dienos už savo kraštą kovoją. Jis ypač pabrėžia narsumą Lietuvos "Men of the Forest", kurie ryžtingai yra kovęsi net su MVD ir Sovietų armijos daliniais.

Kad rezistencija Pabaltijo kraštuose tebėra gyva ir veikli, Wolfe remia pačių Sovietų šaltiniai — straipsniais "Pravdoje" ir "Tiesoje", o taip pat Šnečkaus kalbą komunistų partijos konferencijoje 1952 m.

Straipsnyje painformuojama ir apie JAV užimtą liniją Pabaltijo okupacijos klausimu, nurodant, kad tos okupacijos JAV niekad nepripažino, ir primenant, kad ir šių metų Baisioje Birželio progą prez. D. D. Eisenhoweris padarė pareiškimą, kad JAV darys visa, kad Baltijos valstybės vėl atgautų laisvę.

AUKOS VASARIO 16 GIMNAZIJOS RŪMAMS

Iki liepos mėn. 1 d., apyskaitinių metų pabaigos, lietuvių bendruomenė Vokietijoje turėjo sutelkusi Gimnazijos Namams aukų iš šių kraštų lietuvių ir svetimtaučių:

1. Šveicarijos	DM 110.156,90
2. J. A. V.	46.435,17
3. Vokietijos	13.133,80
4. Kanados	12.206,81
5. Australijos	4.393,24
6. Kolumbijos	2.775,76
7. Kitų kraštų	1.072,88
Iš viso	DM 190.174,56

PRAŠO ATSIIMTI DOVANAS

Laimėjusieji "Laisvosios Lietuvos" gegužinėje dovanas, prašoma atsiimti "L. Lietuvos" redakcijoje, Čikaga, 3157 So. Emerald Ave. Atsiimti galima kasdien, išskyrus sekmadienius.

SKAITYKIT ir PLATINKIT "LAISVAJĄ LIETUVĄ"

4 psl. LAISVOJI LIETUVA

MICHAELS

Didžiausias pasirinkimas berniukams ir mergaitėms, pradedantiems mokslo metus — mūsų krautuvelyje.

Mergaitės čia ras įvairių suknelių nuo 7 iki 14-to dydžio už 2.98 dol.

Be to, bluskelės, suknelės, megstukai, sijonėliai nuo 1.98 ir daugiau.

Didžiausias pasirinkimas mažiems nuo 1 iki 3 ir nuo 3 iki 6 dydžio.

Berniukai čia gaus Nylone, Rayono gaberdino kelnes tiktai už 2.98 dol.

Sportiniai ir išiginiai baltiniai nuo 1.59 dol. Specialūs mokykliniai švarkai tiktai už 2.98 dol.

Mes turime viską, kas reikalinga narsiems berniukams ir žavioms mergaitėms.

Ateikite pas MICHAELS ir nusipirkite viską, kas reikalinga jūsų šeimai.

Pasinaudokite mūsų išdirbtu planu ir sutauptysite pinigus, imdami mūsų ženklukus.

MICHAELS

BRIDGEPORTE DIDŽIAUSIA NAUJAGIMIŲ IR VAIKŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ.

3446 S. HALSTED ST. — YA. 7-9242

Jonas Kanis

MALONIAI KVIECIA ATSLANKYTI

ir PAMATYTI

100% VIRGINIA VILNOS,

DVIGUBAI AUSTOS — LABAI

STIPRŲS MEDŽIAGOS

KOSTIUMAI SU 2 POROM

KELNIŲ žymiausių siuvyklų darbo:

PACE SETTER tik už \$55 iki \$65

PHOENIX tik už \$65 iki \$78.50

BOTANY "500" tik už \$86.75 iki \$89.75

GROSHIRE tik už \$100 iki \$140

BEN STAR

KRAUTUVĖJE

DIDELIS PASIRINKIMAS, PASKUTINĖS MADOS VYRAMS IR MOTERIMS GRAŽIŲ RŪBŲ.

20 savaičių išmokėjimui be procentų!

4630-32 So. Ashland Ave. Tel. YArds 7-3900

Rudeninių ir žieminių lietai, paltų, o taip pat šiltų vilnonių megstinukų didelis pasirinkimas pas:

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, ILL. Tel.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuvelyje atdara: Pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 val. ryto iki 9.30 v. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak. SEKMADIENIAIS nuo 10.00 iki 2.30 val.

AL VARNAS & CO

2509 W. 63rd Str. Tel.: YA 5-2278

Importuotus pietumus ir kavai servizus, įvairiausių rūšių kristalo indus, vaikams servizus, keramikos išdirbinius ir dovanų dalykus siūlo pigiau negu kur kitur

AL VARNAS & CO

IMPORTO FIRMA

DIDELIS IŠPARDAVIMAS

RŪBŲ ir BALTINIŲ, vyrams, moterims, vaikams ir namų reikalams, kaip tai: paklodžių, užvalkalų, rankšluosčių ir kita, SUMAŽINTOMIS KAINOMIS PIRKSITE LIETUVIŠKOJE

JOSEPH'S DRY GOODS STORE

3213 So. Halsted St. Chicago 8, Illinois.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.
M. CESAS & A. STANEVICIUS
1835 CANALPORT Tel. Dirbtuvės SEley 3-2146
Namų KEnwood 8-3092

LIETUVIŠKĄ DUONĄ, TORTUS, PYRAGAIČIUS IR ĮVAIRIUS KEPNIUS — kepa iš tremties atvykęs — patyręs Lietuvoje kepėjas — specialistas ALEKSANDRAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

Priimami įvairūs specialūs užsakymai. Reikalaukite šios kepyklos kepinių — krautuvelyje ir restoranuose.

Adresas: 738 W. 31 St.

Telef.: Ca 5-2173.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SAŽINGAS PATARNAVIMAS. — NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMO ĮRANKIAI KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŲSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIURINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, ILL. Tel.: WALbrook 5-9209

WALTER SASNAUSKAS

GENERAL KONTRAKTOR

2534 West Marquette Rd. Chicago 29, ILL. Tel.: GROvehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal sutartį ir planus.

Atlieka įvairius remonte darbus.

KARSTOMIS VASAROS DIENOMIS yra gerai ir sveika — rūgštus pienas

TUREK'S DAIRY

3445 So. Paulina St., Chicago 9, Illinois.

Pristato tinkamą rauginimui pieną. Reikalaukite šio pieno, saldžios ir rūgščios grietinės ir kitų produktų krautuvelyje, kuriose Jūs perkate maisto produktus.

PASAUKITE IŠ VAKARO Tel.: CLiffsides 4-6376, IR IŠ RYTO — BUS PRISTATYTA Į NAMUS be jokio primokėjimo.

Jonas Karvelis

3322 So. Halsted St., Chicago 8, ILL. Tel.: YArds 7-0677.
Didžiausias pasirinkimas: siuvamų mašinų, Radio aparatų, įvairių šveicarikių laikrodžių, įvairiausių lietuviško meno išdirbinių, Lietuviškų knygų, žurnalų ir laikraščių.

ARS-FOTO STUDIJA

3362 So. Halsted St., Chicago, ILL., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.
Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus.
Aprūpina gera filmine medžiaga.

IŠ TOLI AR IŠ ARTI, PIGIAI PERKRAUSTAU BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS.

Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

Antanas Vilimas

1841 So. California Ave. Tel.: ROckwell 2-2282.

CICERO UŽEIGOJE LITUANICA

JAUKIAI PRALEISI VAKARĄ

pas TADĄ KAZIMIERAITĮ Penktadieniais, Šeštadieniais ir Sekmadieniais, atidaryta 24 valandas.

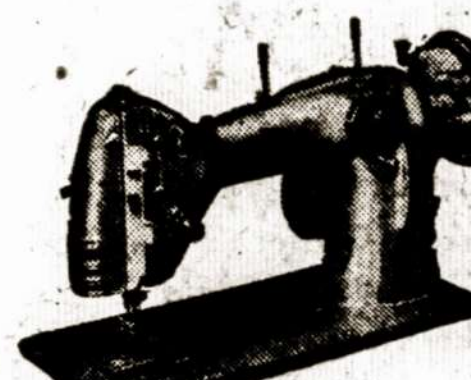
Čia be gardžių gerimų ir užkandžių, yra įvairių žaidimų: 4920 West 14th Str., Cicero 50, Illinois. Tel.: TOWNhall 3-9601

Kas Valgo Bruno Duoną

Visad Žydi Kaip Aguona LIETUVIŠKA KEPYKLA

SAV BRUNO MACIANSKAS, 3339 So. Lithuanica Ave. Tel.: CLiffsides 4-6376

Bridgporte, 3524 S. Halsted gatv. (šalia kino teatro RAMOVA) yra atidaryta nauja apmušalų (sienoms popierių), dašų namų ruošos reikmenų ir praktiškų dovanų krautuvelyje. Be to, yra mašinų "PHOENIX".
D. JURJONAS 3524 So. Halsted St. Tel. Bishop 7-3371

ALAUŠ PRISTATINĖTOJAS ANDRIUS LAUKAITIS

PRISTATO lietuvišką "BALTOSIOS MEŠKOS" ir importuotą alų: iš Vokietijos, Francūzijos, Belgijos, Olandijos, Danijos, Švedijos, Norvegijos, Škotijos, Anglijos, Austrijos, Čekoslovakijos, Italijos, Irlandijos, Meksikos, Japonijos ir Filipinų, buteliuose, skardinėse ir statinėse.

PAŠAUK telef.: YArds 7-0534

arba REdpublic 7-4526

IR BŪS PRISTATYTA Į NAMUS, o pašaukimo išlaidos gražintos.

Lietuvių Prekybos Namai

Moderniškausi baldai. 1954 metų modelio televizijos aparatai: ZENITH, MOTOROLA, WESTINGHOUSE, SYLVANIA ir daug kitų. Skalbiamos mašinos, šaldytuvai, gazo šildymui pečiai: SIEGLER, MOORE ir kiti. Radio aparatai, kilimai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Telefunken Europai klausyti radio aparatai. Rašomos mašinėles su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir kitus kraštus.

Lengvi išimokėjimai, sekmadieniai jokių taksų.

Imonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS.

FURNITURE CENTER, INC.

3224 — 26 — 28 SO. HALSTED ST., TELEFONAS: Victory 2-4226

Imonė atidaryta: Pirm., Ketv. 9-9:30. Kitomis dien. 9-6. Sekmad. 10-5 val.

PERKANT — PARDUORANT namą ar kitokią nuosavybę krepkitės į lietuvišką biurą...

A. MEJOTA REAL ESTATE and Business Broker

1333 A DUNDAS ST. W., TORONTO, Ont., Canada

Telef.: OL 8443 ir OL 8444

Mes patarnaujame teisingai, skubiai, savoj kalboj...

\$500 — 1,500 galite gauti per mūsų biurą tik už Jūsų parašą, be žirantų, jei Jums trūksta pinigų — imokėjimui perkant namą. Visais biznio reikalais mūsų agentai NEMOKAMAI suteikia informaciją ir mielai Jums patarnaus.

F. JONYNAS, Tel. įstaigos OL 8444, Namų OL 2972
V. JUCAS, Tel. įstaigos OL 8444, Namų OL 6718

LIETUVIŠKOJ KRAUTUVĖJ DANA

yra didelis pasirinkimas: įvairių gintaro gaminių, lietuviškų audinių, medžio ir odos išdirbinių, meniškų margučių, vaikų ir moteriškų rūbų.

SAVININKAI A. IR D. PAREIGIAI

1445 So. 49th AV., CICERO 50, ILL. Telefonas: TO 3-6591.

Didelis pasirinkimas Laikrodžių ir Brangenybių

Vietoje ir Europoje gamintų laikrodžių sąžiningas pataisymas už žemas kainas

A. R. JUNEVIČIUS IR SŪNUS

3317 So. Halsted St., Chicago, Ill.

MODERNIŠKA KIRPYKLA

Savininkas W. REKASIUS, 752 West 33rd Street (prie Halsted gatvės). Darbas atliekamas labai svarioj kirpyklos patalpoj ir geriausiai, — pagal kiekvieno mūsų tautiečio skonį ir pageidavimą. Kainos žemos. Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro. Šeštadieniai — nuo 9 val. ryto, iki 6 val. vakaro. Trečiadieniai — uždaryta.

Telefonas: Victory 2-8770.

UZEIK IR PATS ĮSITIKINK.

STEPONAS C. LACKAWICZ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PL. VIRginia 7-6672
10756 S. Michigan Ave. PULLman 5-1270

LIUDĖSIO VALANDŲ Sankite MAŽEIK & EVANS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopolyčia REpublic 7-9600 — 7-9601 Automobiliams vieta. Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse, gauname kopolyčia arčiau Jūsų namų.

Virš 50 metų Veikia Dieną ir Naktį

Ne tik patarnauja, bet ir brolišką patarimą duoda apie ĮVAIRIUS APDRAUDAS, KREIPKITES Į

JOHN F. EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga. 4605 — 07 So. Hermitage Ave. — Tel.: YArds 7-1741 ir 7-1742 arba 4330 — 34 So. California Ave. — Telef.: LA. 3-9440

Kopolyčiose moderniški oro keitimo įrenginiai

KĄ JIE DIRBA

Faktn. V. Černius.
buv. D. L. K. Gedimino draugovės draugininkas rugsėjo 5 d. pradėjo vadovauti oro skautų draugovei. Jis neseniai baigė biologijos fakultetą Bostono universitete, tačiau studijas žada tęsti ir toliau.

Birutė Čaplikaitė,
baigusi reg. medicinos technologiją, netrukus žada baigti biologijos mokslus. Ji gana daug reiškiasi skautiškoje veikloje. Šiuo metu ji yra Chicago skautų tunto-tuntininkės pavaduotoja ir rūpinasi skautų-čių Kalėdų eglutės surėngimu.

Adomėnas, Kozica ir Pakalnis,
tremtiniai, jau geras pusmetis, kai yra atidarę Benzino pardavimo stotį. Ten pat atliekamas ir mašinų taisymo darbas. Viskas atliekama labai stipriai, stropiai ir rūpestingai. Taisiusieji labai patenkinti lietuvių tremtinių sąžiningu darbu.

Jonas Bagdonavičius,
Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Vyr. kontrolės komisijos pirmininkas, sunkiai susirgo ir gydosi 3240 W. Franklin Blvd. ligoninėje.

Paskutinėmis žiniomis jo sveikata tiek pagerėjo, kad jau galima ligonį lankyti. Randasi 205 kambaryje.

OMAHOJE nėra tiek tremtinių, bet gana veiklūs ir, ypač, pasirodo veiklūs ir vieningi, minint O-mahos miesto šimtmetį. Be to, yra sumanymas, ir tam pritariančių, įsteigti LAS skyrių. Mintis neliks merdėti ir tikimasi, kad "Laisvosios Lietuvos" atstovas p. St. Pangonis imsis iniciatyvos. — Sveikintina!

Kazys Ozelis,
nuo rugsėjo mėn. 5 d. pradėjo vadovauti D. L. K. Gedimino draugovei Brightonparke. Jis yra baigęs pramonės inžinerijos mokslus ir aktyviai dalyvauja teatrinėje veikloje.

Jonas Antanaitis,
žurnalistas, 1933 m. įstojęs į Lietuvos Žurnalistų Sąjungą ir apie 10 metų Nepriklausomoje Lietuvoje jo, kaip laikraštinių darbų buvo pagrindiniu pragyvenimo šaltiniu.

Pirmieji rašiniai perijodinėje spaudoje tilpo dar jam esant mokyklos suole — 1926 m. Bet aktyviai ir pastoviai periodinėje lietuvių spaudoje bendradarbiauti pradėjo 1929 m. ir nuo to laiko plunksnų nepadėjo ligi šių dienų. Nepr. Lietuvoje rašė daugelyje laikraščių bei dirbo jų redakcijose. Taip pat bendradarbiavo tremties spaudoje ir redagavo Kasselio stovyklos laikraštėlį "Žinios". Atvykęs į JAV įsijungė aktyviai bendradarbiu Amerikos lietuvių laikraščiuose.

Gyvendamas Waterbury, Conn. kurį laiką teikė lietuvių radijo programai, vadovaujama Dr. M. J. Colney, apžvalgas, pavadintas "Kas naujo spaudoje ir gyvenime", kurios buvo klausytojų mėgiamos. Šiuo metu jis yra pakviestas bendradarbiauti Los Angeles, Calif., lietuvių radijo progmoje, teikiant (oro paštu) panašias apžvalgas.

Šiuo metu J. Antanaitis gyvena Clevelande, Ohio.

RETĖJA LAS EILĖS. PAPILDYKIME JAS

Daug geriausių idėjų kovo tojų netekome okupacijų metu. Daug mūsų brolių ir idėjos bičiulių krenta šiandien okupuotoje Lietuvoje. Bet nemaža aukų pareikalauja ir tremtis. Šit jau neturime garbės nario Vydūno, LAS Vyr. Valdybos narių: Mašiot, Ivanausko, narių: Virako ir kit. Neseniai mūsų eilės apleido Worcesterio LAS skyriaus narys diplomuotas teisininkas Jonas Šikšėnas. Pažinojau jį puikiai asmeniškai. Tai buvo kuklus ir darbštus lietuvis. Jis buvo kilimo rygielis. Tačiau, nežinūnt jo fizinio nuotolio nuo Lietuvos, jis buvo visa širdimi pavyzdingas lietuvis. Mylėjo šeimą, darbą ir Lietuvą. Didžiai liūdna tokio pavyzdingo lietuvių ir pasirodusio teisininko netekus. Jo Poniai ir dukrelė savo ir LAS Vyr. Valdybos vardu reikiu nuosirdžiausiu užuojautą.

Retėjant idėjos bičiulių eilėms kreipiuosi į visus bičiulius, kviesdamas dar, aktyvesnėn veiklon. Visą dėmesį nukreipkime į organizaciją, į naujų narių verbavimą. Atgimimas Lietuvai ateis tik supratęs, kada visi lietuvių pajus Atgimimo saulėtekį. Tik visi sujungę rankas, širdis ir protus, atkovosime Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę.

Skautų-čių lauzas.
Rugsėjo mėn. 11 d. 7 val. 30 min. Marquette parke (prie ežerėlio) įvyks tradicinis Chicago skautų-čių lauzas. Maloniai kviečiame atsilankyti visus skautus-es, jų tėvus, bičiulius, o taip pat ir visą Chicago visuomenę.

Tuntininkai.

ŽINIOS IŠ KANADOS

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Kanados vietininkija nuo šių metų rugsėjo mėn. 3 d. įsteigė UNF Auditorijoje (Toronto, Ont., 297 College St.) klubą — šokius su alučiu.

Šokiai bus rengiami kiekviena penktadienio vakarą. Pradžią 8 v. v. įėjimas: moterims — 50 c., vyrams — 75 centai. Klube nuolat veiks bufetas su alučiu, be to, bus aptarnaujama įvairiais užkandžiais.

Šokiams gros pakaitomis du orkestrai: T. L. O. "Trimitas" ir M. N. F. žinioje esantis iš 9 asmenų ork-ras. Lokys.

DAINININKES

KUBILIENES

RADIO PROGRAMA

Girdėsite iš Stoties WOPA — 1490 kc. **SEKMADIENĮ 10 Val. Ryto.** Visais reikalais prašom kreiptis į programos vedėją...

Ona B. Kubilius

158 EAST ONTARIO STREET
Chicago 11, Ill.
Telef.: MO 4-2000

V. ŠIMKUS

STATYBŲ KONTRAKTORIUS

— Stato naujus namus pagal sutartį. Didelis planų pasirinkimas. Atliekami remonto darbai.
4645 So. Keating Ave.
Telefonas: RELiance 5-8202.
Skambinti nuo 6 val vakaro.

DAINOSE APDAINUOTA IR PASAKOSE APSAKINĖJAMA

KARCIAMA RUZAVA

(MEISTER BRAU TAVERN)

DABAR randasi Chicagoje, 2532 W. 47 St., Brighton Park Sav. V. PRANCŪZEVIČIUS. Tel.: Virginia 7-2429

27 metai patyrimo siuivime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas, net ir naujausių laidų.

MARTYNAS VIDRA,
3541 So. Halsted St.
Telef.: YARD 7-6035

ATDARA IKI 4 VAL. RYTO — ŠEŠTADIENIAIS IKI 5 V. RYTO

VALHALLA LOUNGE

VISADA ATSIMINK ŠIĄ VIETĄ, NES KITOS TOKIOS NIEKUR NESURASI

TELEVISIJA

Telefonas: Virginia 7-8291

3553 South Halsted St.

Chicago 9, Illinois.

Vaistinė

Pr. A. Šimkus

Savininkas.
3101 South Halsted Street
Tel.: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus pataravimas pačio savininko Pr. Šimkaus.

E. AUGUST VALYKLA IR SIUVYKLA

3342 So. HALSTED ST.
Drabužių valymas — Išlyginimas — Atnaujinimas — Sutašymas — Pertaisymas.

Savin. E. Augustinavičienė.

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: PProspect 8-1717
Valandos: po pietų 1-3; vak. 7-8, tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofisas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868

Kabineto Tel.: Lafayette 3-1707
Buto: Fillmore 3-8614 (Maywood)

Dr. S. Geštautas

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Širdies, vidaus ir vaikų ligos
4055 So. Archer Avenue
(Kampus Archer ir California Ave.)
VAL.: 2-4 ir 6-8 p. p. kasdien išskyrus trečiadienį ir sekmadienį.

Dr. Aldona A. Juška

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
Val.: 9-12 ir 7-9 v. v., pagal susitarimą, išskyrus trečiadienį
2422 West Marquette Rd. Chicago

Dr. Irena Kuras

SPEC. KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ
7156 So. Western Ave.
(Medical Building)
Pirmad., antradienį, ketv. ir penktadienį 3-5 p. p. ir 6-8 v. v.; trečiadienį nuo 6-8 v. v.; šeštadienį 10-12 v. p. ir nuo 1-3 v. p. p.
Office telef. REPUBLIC 7-1168
Namų telef. WAIBROOK 5-3765

Tel.: HEMLOCK 4-5818

Dr. Ant. Narbutas

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
6757 So. Western Ave.
Priima: Pirm., treč., ketv. ir penkt. 6:30 — 8:30
Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryto.
Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 val. popiet.

GERESNĖM SĄLYGOM

parūpins namą, farmą, vasarvietę, krautuvę, sklįpus ir visokias kitokias įmones

DR. J. KAŠKELIS

B. SERGAUTIS
REAL ESTATE
870 College St. Toronto, Ont.
Telef.: OL 6381. Buto: KE 7536
Siame biure taip pat parūpinama paskolos ir padaromi įvairios rūšies apdraudimai

LIETUVIŠKA GAZOLINO STOTIS IR AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

5759 South Western Avenue. Tel.: REPUBLIC 7-9577.
Atliekami generaliniai remontai: Motorams, stabdžiams, transmisijoms, keičiamos dalys, visi lyginimo ir daymo darbai.
Prityrę ir sąžiningi mechanikai atliks darbus greitai, sąžiningai ir pigiau nei bet kur kitur.
Savininkai: A. ADOMĖNAS, V. KOŽICA ir V. PAALKSNIS

Buster Brown
America's Favorite Children's Shoes

LAIKAS APRŪPINTI SAVO VAIKUS GERAIS BATAIS

BUSTER BROWN firmos batai vaikams yra išbandyti sveikatingumo, ilgo nešiojimo ir kt. atvejais.
Atveskite savo vaikus į

UNIVERSAL SHOE STORE

3335 So. Halsted Str., Chicago 8, Ill.
Taip pat čia yra didžiausias pasirinkimas vyrams ir moterims įvairių firmų batų ir apavo.
Šioje krautuvėje Jūs būsite aptarnaujami savo gimtąja kalba.

VALIO! JAU SIENAPIŪTĖ! VALIO!

Meilytės Trio
Stasys Kernagis
"Dainos" Kavaleriai
Akordijon-Meistras
"Andy Norbut"
Vandutė Gaidam
Jonas Peredna
Amateur Kontestas

Kristina Austin
Bendras Dainavimas
"Broliai - Saboniai"
Šienapiūtės
Orkestras
Marytė Banky
Irena Protytė
Jonas Avelis

Šaltimiero Šienapjūtė

Sekmadienį, Rugsėjo 19 dieną, 1954 m.

Busų Tvarkraštis

(BUS No. 1)		(BUS No. 2)	
11:00 a. m.	West Side	23rd Street & Leavitt	1:00 p. m.
11:10 a. m.	18th Street	S. W. Corner 18th & Union Ave.	1:10 p. m.
11:15 a. m.	Pakeliui	S. W. Corner Archer & Halsted	1:15 p. m.
11:25 a. m.	Bridgeport	Skersai nuo Majors — 3207 S. Halsted	1:25 p. m.
11:30 a. m.	Atlantic	N. W. Corner 47th & Halsted	1:30 p. m.
11:40 a. m.	Town of Lake	N. W. Corner 47th & Wood Street	1:40 p. m.
11:50 a. m.	Brighton Park	N. W. Corner 44th & Fairfield	1:50 p. m.
11:55 a. m.	Brighton Park	N. W. Corner Archer & Western	1:55 p. m.
12:00 a. m.	Brighton Park	N. W. Corner Archer & California	2:00 p. m.
12:05 p. m.	Brighton Park	N. W. Corner Archer & Sacramento	2:05 p. m.
12:10 p. m.	Brighton Park	N. W. Corner Archer & Kedzie	2:10 p. m.
12:15 p. m.	Brighton Park	N. W. Corner Archer & 47th Street	2:15 p. m.
12:25 p. m.	Pakeliui	N. W. Corner Archer & Cicero Avenue	2:25 p. m.
12:30 p. m.	Pakeliui	N. W. Corner Archer & 63rd Street	2:30 p. m.

GRIZIMO TVARKA -- RETURN SCHEDULE

Bus leaves Willow West Picnic Grove at 7:00 p. m. — No. 2 Bus leaves at 9:00 p. m.
Auto busai išvažiuoja iš Willow West Parko kaip 7:00 val, vak. ir vėl kaip 9:00 val. vak.

Lithuanian Harvest Festival

Sunday, September 19, 1954

WILLOW WEST PICNIC GROVE

83rd & Willow Springs Road

Willow Springs, Illinois

VALIO! JAU SIENAPIŪTĖ! VALIO!